Anul IV ARAD SÂMBĂTĂ 16|29 SEPTEMVRIE 1900 **Nr. 172**

REDACȚIA
Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Numărul de Duminecă pe an — 4 coroane. —
Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscripte nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Anul IV. Numĕr de Duminecă **Nr. 33**

Patima șoviniștilor.

Nĕcazul cel mai mare al Ungurilor este că *politica cea mare* a împĕrăției austro-ungare n'o fac ei, ci celelalte neamuri, mai ales Germanii. Kossuthiștii îndeosebi, nu este zi în care să nu se plângă, zicênd: Eată, Ungurii sunt buni înaintea celor dela Viena numai când vorba e să dea bani și feciori pentru oștire; încolo nici într'atâta nu sunt luați în seamă, încât pe palatele din strĕinătate ale ministrilor împĕrătești să se arboreze și tricolorul unguresc!...

Decând a murit contele Andràssy mai ales, într'adever, ei nici nu prea au cuvânt hotărîtor în ceea-ce privește politica mare, legăturile monarchiei noastre cu celelalte țĕri.

Și e nu numai norocul nostru ci și al patriei noastre, că așa este... Chiar Ungurii cei mai luminați sunt adică atât de orbiți de patimi, în cât *numai pentru-ca să strice Românilor, sunt în stare a mâna apa pe moara dușmanilor și ai țĕrii și ai neamului unguresc!*

Am arătat cum, decând a isbucnit cearta dintre România și Bulgaria, foile ungurești țin mai mult parte Bulgarilor decât României. Ș-o fac aceasta nu d'alde Schreibi Moriți, ovreiași carî scriu ca să umplă hârtia, ci învĕțatul dr. *Jancsó Benedek*, nu mai departe decât în numĕrul de erĭ (27 Sept.) al foii „Budapesti Hirlap" scrie earăși un articol, care sfârșește astfel:

„De aceea cred eu că interesele neamului unguresc este să fie nu o România tare în Balcani, ci o Bulgarie tare la spatele României"...

De groaza potopului slav, care încinge ca un cerc de fer pe România și împĕrăția austro-ungară, la 1878 înșiși Ungurii vărsară sânge cu îmbelșugare spre a ocupa Bosnia și Hertegovina. Pentru a se ști mai la adăpost de primejdia slavă, Andrássy, luceafărul Ungurilor, face legătura cu împĕrăția nemțească și cu Italia, și ani de zile bĕtrânul domnitor Franciscu Iosif umblă în voile României, numai ca regele Carol, viteazul dela Plevna, să poată intra și el în șirul capetelor încoronate carĭ legat-au frăție, pe vieață și moarte, să sară toți când vre-unul dintre ei va fi luat la țintă de Muscali, și peste tot: de Slavii dela mează-noapte și din Balcani.

Când ajung însă lucrurile la adică-te, cum se zice, orĭ-cel puțin aproape de primejdie, căci Bulgarii nu se obrăznicesc ei decât numai când îi știu pe Rușĭ la spate, ce vedem? *Vedem obștea maghiară luând câmpii.* Scriitorii Ungurĭ se întrec în a ponegri România și cât pe aci să laude chiar omorurile mișelești sĕvârșite de Bulgarii lui Sarafoff. Numai pentru-că între ceĭ căzuți sub topoarele și gloanțele ucigașilor este și *Mihăileanu*, profesorul care lupta întru mărirea neamului românesc.

Ce-i drept, scriitorii ungurĭ caută alt cuvânt pentru a-'și îndreptăți purtarea. Ei zic: „Doar' nici România nu e mai bună decât Bulgarii lui Sarafoff, pentru că cine oare alții, decât ceĭ dela Ligă, luptau cu toate mijloacele *să ne răpească Ardealul?!*...

O minciună mai ticăloasă rar i-s'a dat să rabde hârtia. Cine nu știe oare, că întreaga luptă a Ligei n'a avut altă țintă, decât să ușureze soartea Românilor luați la goană și tîrîți în temniță de stăpânii șoviniști?

A, dar' noi înțelegem nĕcazul șoviniștilor: *Liga a dat alarma îndată ce au eșit la iveală uneltirile de-a desnaționalisa* pe Romani, Sêrbi, Slovaci, Ruteni și Sași. In ziua, în care, la 1890, *conferența națională din Sibiiu* se ridica împotriva Kisdedovurilor, noi, tinerii carĭ trăiam în Bucureștĭ, ridicaserăm și noi furtună și din mișcarea noastră s'a născut Liga. A urmat apoi *Memorandul studenților*, scris tot de *unul din ai nostri*, dl Ioan Slavici, și *Replica*, așa că ani de zile străinătatea a fost ținută mereu trează asupra tuturor isprăvurilor ungurești.

Acum, că România silește pe Bulgarĭ să pornească cercetare împotriva bandiților lui Sarafoff, ce 'și-a zis dl Jancsó și alți patrioți? N'ar putè oare să *încerce* — cel puțin să încerce — și ei a înfățișa România ca pe cuibarul celor mai primejdioși tulburătorĭ ai rînduielilor dintre țerĭ?

Cine nu știe însă, că Românii au luptat cu armele cele mai luminoase ale adevĕrului și dreptății: *scriind în foi* și lăsând ca între ei și Ungurĭ să judece lumea mare și istoria nepărtinitoare? Cine nu știe oare, că Liga prin ceĭ mai de căpetenie fruntași ai sĕi, prin graiul mult jălitului *G. Cantacuzino*, a lui *V. A. Urechiă*, *Delavrancea*, *Bianu* și alții, a respins cu hotărîre orĭ-ce învinuire că ar voi să tulbure pacea orĭ să se amestece în daraverile altor țerĭ, ci arată numai vinovați pe ceĭ-ce, avênd în Ungaria puterea în mână, o folosesc întru a prigoni pe Romanĭ, căcĭ să nu se uite: când resuna în Europa glasul *Ligei* și chiar al *Academiei Române*, temnițele ungurești gemeau de ceĭ mai oțeliți Romanĭ!

Zadarnic caută decĭ dl Jancsó să-i ponegrească pe Romanĭ asemĕnându-i cu Bulgarii. De altfel noi credem, că însuși dl Jancsó știe, câtă nedreptate face Românilor, scriind astfel. Ba mai credem și aceea, că își dă seamă bine de primejdia ce s'ar abate asupra țerii și Ungurimei, când ar avé ca vecini o Românie slabă, la spate cu o Bulgarie tare.

Nu dl Jancsó este însă cel dintâiu Ungur, care în patima sa face jocul dușmanilor țerii și ai neamului unguresc chiar. Au fost doar' în toate vremurile și *mulți* Ungurĭ de soiul acesta.

Eată de ce și pentru Ungurĭ și pentru țeară și pentru noi, celelalte neamurĭ, este o mare fericire, că *politică mare Ungurii numai pe hârtie pot face.*

Russu Șirianu.

Firczák, episcopul rutean *din Munkács, a dat o energică circulară preoților sĕi greco-catolicĭ, prin care îi provocă, să dea toată atențiunea învĕțămêntului din școalele rutene, ca elevii să fie instruiți în privința serviciului divin al bisericei lor. Circulara episcopului, pentru instruirea copiilor ruteni în limba lor națională, care e și limba lor bisericească, a provocat un formal protest în presa șovinistă. După concepția lui* „Pesti Napló" *și a altora de teapa ei, acĭ e earăși o tradare! Dacă Rutenii vor învăța să cinstească pe Dumnezeu în limba lor, — tradează. Dacă 'și-ar părăsi neamul și biserica națională, ar fi: „patrioți"! Groaznică intervertire a înțelesului lucrurilor din lumea aceasta! Trebue să fii șovinist, — ca să fii așa de întunecat și falsificător al judecății omenești!*

*

Contele Zichy Nàndor. Ziarul *„Alkotmány"* aduce la loc de frunte un articol al șefului partidului poporal, intitulat: *„Mai e trebuință de partidul poporal sub guvernul Széll?"*

Zichy Nàndor acusă guvernul Széll de duplicitate. Lupta partidului poporal în contra guvernului lui Bánffy, nu puțin a contribuit la doborîrea aceluiași și la venirea lui Széll la putere.

Acțiunea partidului poporal a fost bine văzută în cercurile din Viena; și Széll, ajuns la cârmă, asigură pe ceĭ de sus, că a întins mână poporaliștilor, ear' aici, acasă, le respinge mâna.

Devisa și a lui Széll, ca și a lui Bánffy este oprimarea mișcării catolice. De revisia legilor politice-bisericeștĭ, pe care partidul poporal o pretinde, Széll 'și-a uitat cu totul. Atacurile preseĭ semi-oficioase nu au o țintă, în care să tragă cu mai multă furie, decât partidul catolic; același lucru se învederează și din discursurile oratorilor „liberali".

„Lupta de apĕrare a catolicilor — termină Zichy — mișcarea popo-„rală și astăzi e motivată; după-cum „stăm, așa vom și rĕmânè încă mult timp".

Revista sĕptĕmâneĭ.

In curgerea sĕptĕmâneĭ ce se împlini, avem de amintit, că s'a făcut mult svon în giurul a douĕ discursurĭ politice pe carĭ le-au rostit bărbați de mâna întâiu între Maghiarĭ. E vorba de cuvêntarea rostită de un fost prim-ministru în țeara noastră, de Coloman Tisza, în fața alegĕtorilor sĕĭ din Oradea-mare, și în al doilea rînd de vorbirea conteluĭ Apponyi, earăși un om de seamă între eĭ.

Amêndoĭ vorbitorii sunt astăzi prietenĭ aĭ guvernuluĭ Szèll, care are în mâna sa cârma țĕrii; este lucru de interes și pentru noi, ca să ne dăm seama, ce gândesc ceĭ dela cârma țerii, despre noi, căcĭ ceea-ce fac cu noi, numai bine nu e.

Guvernul trecut, al lui Bánffy, părea că vrea să ne mănânce fripți, pe noi Romanĭ; se purta hăiducește de tot, nici nu vrea să audă că suntem și noi Romanii în țeara aceasta; și această metodă Bánffy dela Tisza o luase, dela Tisza, care își pusese de gând să nimicească cu totul neamurile din țeara noastră, ai căror fii nu vreau să se facă maghiarĭ.

Și ce să vezi, Tisza acum a început să nu mai strige așa furios în contra noastră, și la rîndul lui și Apponyi cere dela guvern, ca așa să se poarte cu cetățenii, ca toți să fie atrași cu dragoste la sînul patriei.

Vorbele acestor fruntași maghiarĭ însă tot numai vorbe sunt, pentru a se ascunde în dosul lor neîmplinirea datorințelor ce au guvernele țĕrii față cu naționalitățile, pentru a ținè loc de fapte vorbele.

Drepturile noastre politice tot nesocotite sunt, și orĭ-ce tras-împins de polițist își bate joc de poporul nostru, fără-ca să fie pedepsit, — ba din contră, e lăudat.

Fapte cerem noi dela maĭ marii din această țeară, să dovedească prin fapte, că a sosit și la noi odată vremea „legii, dreptului și dreptății".

Dacă ne vom îndrepta privirea prin vecini, la sora noastră România, vedem că conflictul ce s'a ivit între ea și Bulgaria încă nu s'a netezit, deși în amêndouĕ părțile guvernele se silesc să împiedece rĕsboiul.

Primul-ministru al Românieĭ a declarat chiar, că nu există conflictul româno-bulgar, dar va exista, și va fi strașnic conflictul, dacă Bulgaria, după-ce i-se vor presenta din partea Românieĭ actele doveditoare de vina bandiților din Sofia pentru omorîrea lui Mihăileanu, nu va urmărì pe ceĭ amestecați cu toată asprimea legilor.

România nu are trebuință de rĕsboiu pentru a sdrobì pe Bulgarĭ. E de ajuns, dacă dă afară pe Bulgarii carĭ își câștigă pânea acolo, ca mergênd în Bulgaria, unde e pe isbucnite revoluția, de foamete, Bulgarii să nu mai știe ce să se facă, se de mal.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dacă ne îndreptăm privirea asupra țerilor mari din apusul Europei, acolo vedem că toți au gândul la China, toți au interesele legate de celea ce se petrec în depărtatul Orient.

Lucrurile din China au luat o întorsătură cu totul neașteptată. Pe când în vremea din urmă se vorbia de încheierea păcii, de retragerea trupelor europene din Peking, știrile sosite în urmă ne vestesc că Chinezii earăși s'au îmbărbătat și s'au hotărît să lupte până la ultima răsuflare „contra lumii întregi".

Au jurat moarte tuturor creștinilor și gonirea tuturor „peilor albe" din întinderea împĕrăției lor.

Nu putem socoti de o glumă această întorsătură, căci a trântì la pământ o împĕrăție, care numĕră patru sute de milioane de oameni, va cere mari, multe și îndelungate lupte și jertfe, așa că acuma chiar, când comandantul peste trupele aliate din China, generalul german Waldersee abia a sosit pe pământul Chinei, mare lucru îl așteaptă, căci putem zice, că acum începe adevĕratul rĕsbiu.

In timpul acesta în Transvaal, poporul de viteji al Burilor e îngenunchiat sub lanțul robiei englezești, și abia 12 mii de voinici mai sunt, cari hotărîți de a nu se despărți de armă mai în graba decât de viață, țin mereu legate trupe mari de Englezi.

Enciclopedia lui Trif și Weigand.

Am avut nu odată prilegiul să arĕtăm ce lucruri de rîs sunt în Enciclopedia pe care Trif a trecut-o la nemurire. Vorba e însă, că în Enciclopedia aceasta sunt și lucruri rele, stricăcioase, **de cari se slugesc acum dujmanii neamului românesc.**

Astfel, după-cum dl Diaconovich a lăsat pe Trif să scrie pe Berni Detre, făcênd de rîs întreaga Enciclopedie, așa a lăsat și pe dl Weigand să scrie despre Românii din Macedonia. *Fiind că dl Weigand (neamțul)* era plătit de guvernul bulgar, *a scris despre frații noștri de la Pind ca despre niște lăieți corturari. Intre altele zice, că ei nu ating nici numĕrul de 150.000 suflete, pe când Nenițescu și chiar învĕțați streini, arată că sunt* peste un milion.

Ear' Dr. Jancsó Benedek, în articolul sĕu din „Budapesti Hirlap" reproduce scrisele *din Enciclopedie ale lui Weigand, numai ca să arete Ungurilor și străinătății, că Românii n'au drept nici să se gândească la frații lor din Macedonia, cu atât mai puțin are România drept să-'i ajutoreze.*

Mai zilele trecute dl Jancsó se vede că nu știa de Weigand enciclopedistul: nu scrisese adecă atunci cu atâta dispreț despre Românii din Macedonia!

Acum, că se poate servì de o Enciclopedie **românească**, *ne ia de sus de tot.*

Ce zice la aceasta venerabilul controlor al Enciclopediei, vicarul Dr. Ilarion Pușcariu*?*

Și ce zice onoratul comitet al Asociațiunei?

Din România.

Sosirea M. M. L. L din străinătate.

M. Sa Regele va părăsì castelul de Weinburg la 30 Septemvrie pentru a merge la München, unde va ajunge a doua zi, la 1 Octomvrie.

Căsătoria Principelui Albert, la care va asista M. Sa, va avé loc la 2 Octomvrie.

Dela München va pleca la 3 Octomvrie, ear la 4 Octomvrie va sosi la Viena, unde va întâlni pe M. S. Regina.

In aceeași zi M. M. L. L. vor pleca la Sinaia.

*

Consiliu de ministri.

Ministrii României au fost convocați la un consiliu, sub presidenția d-lui P. *Carp*, pentru a hotărî în privința convocărei Corpurilor legiuitoare în sesiune extraordinară.

E mai mult decât probabil, că Camerele vor fi convocate pentru 25 sau 26 Septemvrie.

*

Brigandagiul comitetului din Sofia.

In dosarul instrucției se găsește o declarație a lui Trifanoff. Acesta a spus, că acum câți-va ani comitetul revoluționar din Sofia a trimes în Macedonia pe Mitu Stoiceff împreună cu alți Bulgari. Misiunea acestora era să fure copii dela oamenii cu dare de mână și să nu-i înapoieze familiilor decât în schimbul unor sume de bani.

Acest brigandagiu a fost practicat multă vreme și s'au adunat mari sume de bani, cari s'au vĕrsat în cassa comitetului revoluționar.

Trifanoff mai spune, că a auzit despre acest brigandagiu și pe Anghel Popasoff și că dacă s'ar face o anchetă în Macedonie, s'ar găsì numĕroase victime.

Jurământul.

Eată care era jurământul pe care îl făceau membrii, la intrarea lor în comitetul revoluționar din Sofia.

„Jur să-mi dau sufletul pentru causa sfântă a Macedoniei și să mĕ supun orbește ori-cărei hotărîri a comitetului.

„Dacă voiu călca acest jurământ, glonțul din țeava rĕcoroasă a revolverului să mi sdrobească țeasta capului și tăișul pumnalului să-mi străbată peptul".

După pronunțarea acestui jurământ, membrul săruta un revolver, un pumnal și o iconiță.

*

Antipatie față cu Bulgarii.

Kiazim-Bei, representantul Turciei la București, a anunțat telegrafic guvernului din Constantinopol că mai mult de 400 soldați turci au desertat din armata bulgară și au venit la el, la București, cerêndu-i sprigiul și protecțiunea.

Din străinătate.

Turcia față cu Bulgaria.

Pe când în România spiritul public a început să se calmeze, în Turcia situația față cu Bulgarii devine din ce în ce mai serioasă. Din Salonic se anunță că directorul gimnasiului bulgăresc de acolo a fost arestat, și la perchisiția ce i-s'a făcut s'au găsit asupra lui o mulțime de scrisori dela Sarafoff. In orașul Prilep, tot din Macedonia, au fost arestați toți profesorii gimnasiului bulgăresc.

Albanezii din ținuturile Petova, Prizred și Prinștina s'au revoltat contra bulgarilor și contra valiului turcesc, despre care zic că a fost mituit de bulgari.

La directorul liceului bulgar din Monastir s'a găsit un formular din jurămêntul „patriotic-sarafoff"-ist.

Guvernul turcesc a dat ordin ca o parte din reserviștii macedoniei și albanezi să fie chemați sub drapel.

*

Circulara lui Sarafoff.

Presedintele „comitetului revoluționar macedo-bulgar" a trimis tuturor sub comitetelor sale o circulară. Iată concluziile formulate în acea circulară:

Resoluțiuni:

1. Comitetul suprem macedonean va ține sus stindardul revoltei și își va continua acțiunea revoluționară în sensul direcțiunei date de ultimul congres.

2. Comitetul suprem macedonean va ignora și de-aci înainte, în acțiunea sa, combinațiunile diplomatice, ca și luptele politice ale micilor state vecine; se va mărgini în sfera sa de activitate, care este organisarea și reunirea tuturor fiilor din Macedonia și a tuturor acelor cari sunt în comuniune de idei cu noi într'o corporațiune puternica, care să rupă la rîndul sĕu jugul sângeros al Turciei.

3. Comitetul suprem macedonian face apel încă odată la toți luptătorii pentru causa noastră, și îi roagă să-și uite toate simpatiile și antipatiile, toate afacerile lor particulare, toate supărările, și să se unească, sub steagul nostru, ca să întărim organisația noastră. să ne facem societăți mari și mici, ca în cas de nevoe totul să fie gata. In sfîrșit toți se vor înrola sub drapelul viitorului nostru național, pe care vrăjmașii nostri l'au întunecat.

Trăiască adevĕrul, binele și libertatea!

Președinte: B. *Sarafoff.*
Secretar: V. *Kovathef.*

*

Măcelărirea Armenilor la Constantinopol.

Dl George Clarkson, căpitanul unui vapor englez sosit acum la Sulina, spune că în Constantinopol au reînceput *groaznicele măceluri de Armeni* și că în acel oraș domnește o panică înspăimêntătoare.

După știrile din Constantinopol arestările de Armeni continuă. Poliția asigură a fi descoperit un complot urzit de doi revoluționari armeni. Patriarcul armenesc face demersuri pentru a face să înceteze arestările și a se pune în libertate acei cari au fost recunoscuți ca nevinovați. Cinci-zeci dintr'înșii au și fost puși în libertate, alți cinci-zeci au fost trimiși în provincii. Mai sunt vre o 200 persoane în temniță.

O întimpinare.

Hațeg, 26 Sept 1900.

Mult onorată Redacție! La corespondența protopopului T. V. Gheaja, publicată în Nrul 168, în prețuitul ziar ce redigiați, după ce acești oameni în orbirea lor se agață de mine și scornesc despre mine tot felul de faime, îmi țin de datorință pentru liniștea celor ce nu cunosc causa, a da următorul rĕspuns:

Nu sunt eu autorul articolului publicat în „Tribuna" din Sibiiu. Aceasta o știe protopopul T. V. Gheaja, căci i-am declarat încă odată verbal. — Din acest motiv protopopului T. V. Gheaja îi poate fi rușine, că duce polemia, ca și când eu aș fi autorul.

Starea faptică a chestiunei încă e denaturată atât de protopop, cât și de învĕțător.

In ședința senatului școlastic următoarele propuneri au fost:

Președintele Muzsnay Béla a propus: „ca postul devenit vacant să nu se mai întregească". — Eu am propus: ca postul devenit vacant să se întregească imediat conform dispositiei comis. administrative. — Eu am motivat propunerea mea cu aceea că: sistarea posturilor de învĕțător la școalele grănițerești se ține de competența fondului grănițeresc; că micșorarea puterilor didactice nu e în consonanță cu principiile pedagogice; că ședința, nefiind convocată în regulă, senatul școlastic e incapace de-a decide.

La desbateri au luat parte și protopopul T. V. Gheaja, învĕțătorul reformat și Teodor Făgăraș.

Președintele ca motiv al sistării a adus reparaturile. La ce Todor Făgăraș a obiecționat prin o vorbire, că micile reparaturi se pot face din venitul anual de 200 coroane ce are școala.

In urmă președintele a făcut o modificare stilistică propunerii sale, din care ușor crezĕtorii voiesc să facă capital, care sună cam așa: „pe anul acesta nu se întregește postul de învĕțător". Și rĕmâne, ca scaunul școlastic din anul viitor să facă, ce va voi. — Cu toții știm că scaunul școlastic din anul viitor, va decide în defavorul școalei grănițerești, căci din acel scaun școlastic vor lipsì elementele, cari apĕră școala grănițerească.

La votare votul protopopului, și al învĕțătorului N. Sanzian au scos triumfătoare propunerea presidentului, căci altcum aceea cădea. In urma acestora deci Nelu are drept, când zice, că ați votat pentru neîntregire.

E neadevĕr deci toată apĕrarea D-voastră. — Ca să fiu cronicar fidel notez că protopopul a mai propus, ca din cruțarea obținută prin sistarea postului să se înmulțească salarul învĕțătorului N. Sanzian.

E neadevĕr și aceea, că eu aș fi propus denumirea unui învĕțător gr.-cat., căci eu numai am făcut atent senatul școlastic la pactul foștilor grănițeri. — E neadevĕr, ca școala ar fi ruinată. Această istorie e în veci neuitată numai pentru a servì de scut de apĕrare.

Că ați causat stricăciuni școalei prin micșorarea puterilor didactice, ni-o spune toată suflarea românească din Hațeg.

Că propunerea mea nu a periclitat școala, o știe ori cine; și cu mândrie mă pot fălì că opiniunea publică de aici a aprobat ținuta mea, și a desaprobat pe a D-voastră.

Protopopul a ținut de consult a debuta în rĕspunsul sĕu cu injurii murdare la adresa tuturor, uitând că în gura unui popă injuriile nu servesc spre decor. Resping deci cu indignare și dispreț toate expresiunile protopopului și declar, că de expresiile folosite dênsul e demn.

Invĕțătorul N. Sanzian în rĕspunsul sĕu, care de la început până la capĕt constă din atâtea minciuni câte aserțiuni, — în modul cel mai necuviincios calomniază, înjură și spumegă de mânie. — Nu e adevĕrat, că eu aș fi spart ferestrile școalei și că nu aș sprigini școala.

Ținênd la aceea, ca pe cale judiciară să arĕt, că toate aserțiunile și calomniile învĕțătorului N. Sanzian sunt minciuni, pe învĕțătorul N. Zanzian l'am încusat pentru calomnie, — și acolo în fața dreptății îi voiu dovedì, că cine este el.

A mĕ ocupa cu acest om pe cale ziaristică și a sta cu el mai departe la vorbă și polemie, țin de sub demnitate.

Că eu totdeauna am apĕrat și ajutat școala și biserica de ambele confesiuni, aceea ar pu è o sti și protopopul, căci chiar din bisericile lui am scăpat una de licitație.

Cu un om, care zice: că eu am spart ferestrile școalei, numai la judecătorie stă omul de vorbă, căci cu atari oameni, cari nu se sfiesc a spune atari neadevĕruri, e sub demnitate a perde timpul.

Declarând încă odată, că întreg rĕspunsul învĕțătorului N. Sanzian este o minciună infamă și o calomnie ordinară, — las să continue disputa și polemia cu aceștia „Nelu", care am firma sperare, că va eșì de sub anonimitate, căci îl știu de om cu caracter firm.

Acestea le-am ținut de consult a le spune numai pentru publicul ce nu cunoaște pe autorii corespondențelor.

Primiți, Vĕ rog Onor. Redacție, mulțumitele mele pentru publicarea acestor șire.

Cu stimă:
Dr. *Gavriil Suciu*

Ultime știri.

Bașibuzuciile din Sătmar.

In 16 c. a fost sfințirea bisericii române gr. cat. din Mocira. Administrația a oprit însă ori-ce petrecere poporală.

Tot așa pe ziua de 21 c. era să fie în Dumbravița o petrecere socială sub patronagiul dlui George Pop de Basești. Fisolgăbirĕul Dienes a căutat să-'și câștige însă și el vrednicii patriotice, oprind ori-ce petrecere și asmuțând gendarmii asupra Românilor. Cu un cuvênt: tot ca pe vremea lui Bánffy!

Burii luptă.

Bruxella, 27 Septemvre. **După ce au nimicit mai multe tunuri mari, ca să nu cadă în mânile Englezilor, generalii buri Botha și Viljoen s'au retras spre munții Limpopo, unde întâlnindu-se cu De Wet (despre care mai zilele trecute Englezii scoseseră vestea că a fost împușcat în luptă), Steyn și Delarey, cari au cu totul 12 000 mii soldați, sunt hotărîți să lupte până la cea din urmă picătură de sânge.**

DESPRE MESERII.

Dl Russu Şirianu a scris un articol de fond în Nrul de la 2/15 Septemvrie a. c. al acestei foi. Insufleţit pentru binele şi fericirea neamului nostru, arată intenţiile bune ale *Asociaţiunii Naţionale-Aradane* pentru ajutorarea şi înălţarea meseriaşilor români, şi scoate în relief importanţa elementului, sau clasei de mijloc a societăţii noastre, ca absolut indispensabilă progresului economic şi cultural naţional.

In chestia aceasta iau cuvêntul şi vorbesc de acasă, pentru-că sunt fiu de măiestru opincar şi cunosc bine vieaţa meseriaşilor nostri români de la oraşe.

Dorul, de-a vedè clasa meseriaşilor cu o zi mai nainte înălţată la bunăstare materială şi morală, îmi impune să arêt, că stipendiile ce s'au dat şi erau să se dee tinerilor ucenici, calfelor, ba chiar şi măiestrilor gata, nu sunt *cel dintâiu şi cel mai apropiat* mijloc pentru ajungerea scopului indicat de dl Russu-Şirianu.

Un alt lucru s'ar cere întâiu: *înfinţarea şcoalelor naţionale de meserii*, nu una sau doue, ci în toate oraşele locuite de Români, căci dacă preotul şi învêţătorul este şi trebue să fie *bun* Român, pentru-ca să-'şi poată împlini *bine* chiemarea, atunci trebue să ceri şi meseriaşului aceasta, mai ales că şcoala lui de până aci a fost cu desevîrşire cosmopolită, neromânească.

Până n'am p l e c a t de-acasă, vedeam ucenicii şi calfele, câţi au lucrat în şirul anilor în atelierul tatăluĭ meu, Români şi streini, că erau aceiaşi muncitori harnici ori leneşi, cari în cursul lucrului lor şi în Duminecĭ, când îşi petreceau, vorbiau mai mult limbă străină şi credeau, că a vorbi, a cânta şi a-'şi petrece în limba lor, e degradare pentru „cultura" şi timpul petrecut în „vandră", . . .

Azi, când vin pe la părinţi acasă, vêd aceleaşi tipuri de oameni, cu aceleaşi caractere, eşiţi din aceeaşi vechie şi ruginită şcoală a cosmopolitismului.

Şi am stat de vorbă adesea cu dinşii. La întrebările mele rêspundeau: „Tot un Dumnezeu avem, ori vom vorbi româneşte, ungureşte, ori în alt chip".

Din asemenea oameni, deveniţi mai târziu de sine-stătători, măiestri la oraşe ori la sate, nu vei putè face nici odată şi cu nici un preţ caractere româneşti, „meseriaşi, cari să scoată de prin satele româneşti lipitorile strêine, şi cari prin câştigul lor să îmbogăţească însăşi vieaţa românească!

Biserica şi şcoala pot veni şi aici în ajutor.

Copiii nostri umblă la şcoala noastră confesională românească. De aici merg mai departe.

Frica de Dumnezeu şi dragostea de şcoală confesională românească trebue sădită în sufletul lor şi în altă parte, fie că studiază în gimnasiu, fie că s'au aplicat la vre-o meserie oarecare.

Pentru gimnasii avem catiheţi... Ucenicii, calfele şi măiestrii chiar, de ce n'ar avè şi ei catichetul lor special? Pentru-că un lucru stă mai presus de ori-ce discuţie: până atunci, până când *legea mea este tot una* cu legea *Ungurului*, *Neamţului*, *Slovacului*, *Sêrbului* etc, până atunci pe mine nu mê poţi numi *Român*, căci azi sunt, şi mâne mê fac ori-ce pofteşti, pentru pâne, pentru câştig... „Man schaut, von wo's Brod kommt". Aşa zice Neamţul doritor de câştig şi sgârcit, ş'apoi, aceasta este şi a fost, în special, şcoala de până aci a celor mai mulţi dintre meseriaşii nostri.

Vor trebui deci luaţi tinerii nostri din mâna cosmopolitismului păgubitor, şi-'i vom da sfintei maice biserici şi şcoalei sale.

In acest chip şi pe calea aceasta — căci alta nu este — se va putè pune temelia elementului de mijloc al societăţii noastre, element sănetos şi viguros, din care, odraslele ce vor eşi, nu numai că nu vor trebui ajutate cu stipendii, ci ne vor da ele cel mai frumos stipendiu: o nouă cetate naţională, renăscută din însufleţirea celor cu durere pentru neam.

Preot *Al. Muntean al lui Vasile.*

Sfinţirea bisericei din S. Miclăuş.

Vineri, în ziua de sfânta Mariemică s'a sfinţit (provisoriu) frumoasa biserică gr.-or. română din **Sân-Miclăuşul-Mare**. Serbarea ce s'a dat cu acest prilegiu a fost cu atât mai măreaţă, cu cât tot în această zi Românii s'au despărţit — bisericeşte — de Sêrbi. In această mare comună din vremi mai vechi adică Românii şi Sêrbii aveau *aceeaşi biserică* şi a trebuit să se poarte proces şi să se aducă mare jertfă, până-ce Românii să ajungă a lăuda pe Domnul în biserica lor.

Serbarea a început dimineaţa la orele 9, cu slujba dumnezeiască în biserica sêrbească. După aceea Românii, sub conducerea preotului lor Popovici, a protopopului Miulescu şi alţii, cari au servit, se depărtează din biserică, după-ce întâiu preotul local ţine o vorbire, la care a rêspuns, sêrbeşte, preotul sêrb Agrima.

Românii, mulţime mare, ajung la biserica lor în mijlocul sunetelor clopotelor şi a treascurilor. Aici protopopul Miulescu, asistat de preoţii Popovici, Oprean, Petrovici, Nestor, Stana, Hălmăgian şi Bichicean, sfinţeşte noua biserică, împodobită cu flori, crengi verzi şi cununi cu panglici tricolore. După liturghie ţine apoi o vorbire în care arată însemnătatea zilei, faptul despărţirii de către Sêrbi. Aduce laude vredniciului fruntaş Dr. Nestor Oprean, advocat în loc, care mai mult a luptat şi ostenit pentru-ca Românii să câştige procesul şi să-'şi poată ridica biserică pompoasă. Mână dreaptă i-a fost dlui Oprean harnicul tinêr advocat Traian Stoicănescu, căror mulţimea mare li-a şi făcut, acolo în biserică, ovaţiuni calde.

Protopopul a mai arêtat cum mulţi credincioşi au adus darurĭ. Moştenitorii familiei Albu, precum şi Bobârnac, au cumpêrat clopote, unul în preţ de 1200 fl., femeile române au dat un prapor mare şi frumos, naşă fiind d-na Maria Oprean, ear' meseriaşii români din loc un baldachin, căruĭ la sfinţire naş i-a fost dl T. Stoicănescu.

La banchetul ce s'a dat au luat parte peste 70 preoţi, învêţători, advocaţi etc. şi câţiva ţerani fruntaşi.

Intâia vorbire a ţinut-o protopopul *Miulescu*, ridicând păharul în cinstea şi sănătatea episcopului *Goldiş*. Preotul local *Popovici* a beut pentru protopopul Miulescu, Dr. *N. Oprean* pentru oaspeţi, *I. Hălmăgian* (Igriş) pentru conducêtorii poporului brav din S. Miclăuş, *P. Jurma* pentru deputaţii sinodali ai cercului (dnii Dr. N. Oprean şi A. Petrovici din Nădlac, present şi D-sa la sêrbari); preotul *Petrovici* (din Torac) ţine un toast în onoarea dlui Russu Şirianu, care de ani mulţi luptă pentru causa poporului; dl *R. Nestor* pentru femei; dl *Russu Şirianu* pentru preoţii şi învêţătorii români, cărora avem a le mulţumi atâtea lucruri bune ce s'au păstrat în popor; protopopul *Miulescu* aduce apoi laude meritate preotului local Popovici; dl *Stoicănescu* ţine o avêntată vorbire asupra înaintării poporului, ocupându-se îndeosebi de afacerile locale; învêţătorul *Minişanu* arată bucuria ce simte, că în sfîrşit de aci încolo vor avé biserică; preotul *Bichiceanu* aminteşte de cei căzuţi jertfă în lupta pentru despărţire.

Preotul local *Popovici* propune a se expedia următoarea telegramă:

„*P. S. Sale episcopului Goldiş, Arad.*

„Poporul credinclos, sub conducerea mandatarului P. S. Voastre, şi oaspeţii adunaţi la sfinţirea provisorie a noului Sion, Vê exprimă supunere filiască zicêndu-Vê: Intru mulţi ani stăpâne!"

Protopop *Miulescu*, *preot Popovici*, advocaţii *Oprean*, *Petrovici*, *Stoicănescu*, preoţii *Oprean*, *Bichicean*, *Nestor*, *Hălmăgian*, *Stana Petrovici*, în numele tuturor credincioşilor.

Se primeşte unanim.

După-ce protopopul mai vorbeşte pentru popor, seria toastelor o încheie preotul *T. Oprean* (Cenad), care într'un însufleţitor discurs aduce laude poporului român din aceste părţi, dar' se ocupă şi de scăderile lui, între cari numêră în locul întâiu pu-

POVESTEA
Unei Coroane de oţel.

(Restatornicirea Domniei româneşti şi rêsboiul nostru pentru neatêrnare)

Scrisă anume pentru ţerănime.

De

GEORGE COŞBUC.

IV

Pe acele vremuri Domnitorul avea de cel dintâiu sfetnic al Sêu pe Ioan Brătianu. Acesta, ca şi Domnitorul, se încredea orbeşte în oştirea ţerii şi se bizuia pe puterile ei.

Brătianu da tot aceleaşi poveţe Domnitorului, pe cari însuşi Domnitorul le găsise c'ar fi mai bune, adică să faca un legământ prinicios cu Ruşii pentru trecerea lor prin ţară, dar prietinie să n'aibă cu ei nici în clin nici în mânecă. Ear oştirea noastră să se adune toată în Oltenia, ferindu-se din calea Ruşilor, ca să se vadă, că ea nu ţine nici cu Ruşii, nici cu Turcii.

Şi Domnitorul s'a hotărît aşa: a făcut legământ cu Ruşii. Le da voe să treacă prin ţară, ca ori-căror drumeţi, fără să-i aibă nici pristini, nici duşmani.

Dar pentru asta, Turcilor le-a sărit ţandêra.

Par'că erau de pe altă lume, aşa nu voiau să înţeleagă silnicia, care ne-a făcut să lăsăm pe Ruşi să treacă prin ţara noastră. Părintele Domnitorului, Prinţul Anton, zisese că de vom da voe Ruşilor să treacă Prutul, Turcii ne vor găsi pe jumêtate vinovaţi şi ne vor ţinè măcar pe jumêtate de duşmani ai lor. Când colo, Turcii ni au găsit vină deplină şi ne-au ţinut de duşmani pe de-a întregul.

Abia sosiră Ruşii la Dunăre, şi într'o zi Osman paşa, mai-marele Vidinului, a şi început să-şi arate colţii. Fără să le dăm măcar pricină de bănuială că le voim rêul, Turcii lui Osman au sărit cu tunul şi-au început să bată Calafatul. Apoi au început să bată toate oraşele de pe lângă Dunăre, arătându-ne vrăjmăşie îndesată şi cu vîrf.

Acum se schimbaseră lucrurile.

După legămintele noastre cu Turcii, ei aveau să ne apere ţara, că era sub stăpânirea lor. Dacă li-am fi arătat noi vrăşmăşie şi am fi tras noi dintâiu cu tunul, ar fi zis toată lumea că ne-am rêsvrătit şi am lovit pe stăpânii noştri. Şi dacă ne-ar fi bătut în rêsboiu, nimeni nu ni ar fi dat dreptate, cum nu dai celui ce ridică mâna asupra mai marelui sêu.

Dar acum *ei* ridicaseră mâna asupra noastră, ei, care aveau datoria să ne apere.

Ear noi aveam dreptul să ne apêrăm şi să facem rêsboiu cu ei. Şi nimeni nu ni-ar fi făcut vină dintr'asta. Şi chiar de ne-ar fi biruit ei în rêsboiu, ar fi sărit lumea să ne mântue şi să nu ne lase urgiei lor, în tocmai cum aperi pe cel slab când cel tare îl bate fără nici o vină.

Era acum altă foaie. Inima Domnitorului a crescut de bucurie, vêzênd cum s'au schimbat în bine lucrurile şi că singuri Turcii şi au tăiat apa de la moară.

Dacă Turcii voesc rêsboiul, să l aibă!

Ţara era amărîtă pe Turci de câte ne făcuseră de veacuri, şi acum oştirea ne era voinică şi doritoare de luptă, ear' Domnitorul atâta doria să-şi boteze oştirea în foc vrăşmăşesc.

Indată după pornirea vrăşmăşiei din partea Turcilor, începută de Osman, întreaga Ţară-Românească s'a cutremurat de bucurie că Turcii singuri ni-au cerut rêsboiul. Toţi ne-am aflat gata să sprgiinim pe Domnitor şi cu sufletul tot să-l ajutăm întru purtarea rêsboiului.

Ţara noastră s'a rostit neatêrnată de stăpânirea turcească, ear Domnitorul eşit de sub poruncile Sultanului şi nesupus de-cât lui Dumnezeu şi legilor ţerii noastre. Toţi într'un gând am cerut ştergerea birului ce l-am dat Turcilor şi printr'asta am rupt toate legămintele ce le făcuseră strămoşii noştri cu Turcii.

Până atunci am fost sub un fel de epitropie a Turcilor, eram crezuţi slabi şi avênd nevoie de apêrare străină. Acum ne-am scuturat jugul epitropiei. Dar trebuia să arătăm într'un rêsboiu, că într'adevêr n'avem nevoie de ea, că ne putem ţiné pe picioarele noastre şi că suntem destul de tari să ne apêrăm noi singuri.

V.

Rêsboaele, pe lângă pustiire şi foc în ţară, pe lângă moarte de oameni, de sărăcie, de boale şi de foamete, aduc şi spaimă multă. Adese-ori spaima face mai mult rêu ţerii de-cât rêsboiul însuşi.

ţinul interes pentru cele naţionale obşteşti şi lipsa de iniţiativă în chestii economice, aşa că un ţinut atât de bogat, nici acum nu are bancă românească, ci se duc pe la străini. Doreşte înaintare pe toate terenele!

Seara a fost concert, care a reuşit forte bine. Mulţime mare de inteligenţă şi popor a luat parte.

Atât în biserică, nainte de ameazi, cât şi seara la concert, au cântat, schimbându-se, corul din S.-Miclăuş, sub conducerea harnicilor învăţători *Lipovan* şi *Minişan* şi corul din Pesac, sub conducerea lui Andrei Damian.

Biserica nouă nu este zugrăvită încă, dar pe anul viitor va fi gata şi cu zugrăvirea, când se va sfinţi apoi prin P. S. Sa Episcopul Goldiş.

Convocare.

Invăţătorii rom. gr. or. din protopopiatul Radnei prin aceasta sunt convocaţi la adunarea despărţământului ce se va ţine în comuna Giuliţa la şcoala confratelui Sim. Neamţu la 9/22 Oct. a. c. pe lângă următoarea

Programă:

1. La 9 oare a. m. asistare în corpore la chemarea Duhului sfânt.
2. Ascultarea prelegerei practice din limba rom. cu cl. III-a ţinută de învăţătorul din loc.
3. Deschiderea şedinţei.
4. Constatarea membrilor presenţi.
5. Reflexiuni asupra prelegerei practice.
6. Cetirea operatelor intrate la birou.
7. Incassarea taxelor. In legătură cu aceasta e rugat fiecare membru a-şi depura taxa de membru atât restantă, cât şi curentă.
8. Discusiuni referitoare la starea şcoalei şi a învăţătorului.
9. Propuneri şi interpelări.
10. Defigerea locului şi timpului pentru adunarea proximă.
11. Inchiderea şedinţei.

Invităm pe toţi binevoitorii şi părtinitorii causelor noastre şcolare a ne onora cu presenţa la această adunare.

Din şedinţa biroului, ţinută la 7/20 Sept. 1900 în Soborşin.

P. Givulescu, preşedinte. *Solomon Giurcoane*, notar.

Despre oamenii nechibzuiţi.

Nici odată pofta de a se face omul bogat, sau cel puţin de a păré „bogat“, n'a fost aşa de mare ca în ziua de azi. Oamenii nu se mai mulţămesc cu roadele ce le aduce munca lor cinstită, ei voesc să se facă dintr'odată bogaţi, fie aceasta pe ori şi ce cale, prin mijloace ertate sau neertate, prin speculaţiuni de tot felul, prin rămăşagui, amăgiri şi înşelăciuni. Au trecut acele vremuri, când bărbatul se răzima pe puterea sa sănătoasă, pe cinstea sa, şi când spera a dobândi ceva, — prin diligenţă şi stăruinţă de fer o făcea. Astăzi oamenii se folosesc de alte arme mai fine, dar şi mai veninoase, cum sunt bunăoară: minciuna, viclenia, linguşirea etc., şi prin cari cred a ajunge mai uşor şi mai sigur la ţintă.

In tot locul se poate observa, că oamenii voesc să facă pe „marele“, pe strade, în grădinile publice, — ba chiar şi în biserică; ei cheltuesc mai mult decât le conced mijlacele; s'au îndepărtat, pe cât numai se poate, de tot ce-'i nobilitează; ei au uitat aproape de toate virtuţile bune, cum sunt: simplicitatea, sinceritatea, onestitatea, iubirea de adevăr etc., care aduc jertfe şi uită eu-l, luptând pentru binele şi fericirea întregei omeniri.

Astăzi omenimea, spre a păré cel puţin „avută“, caută ca să trăească într'un stil mai cum se „cade“, în case frumoase, să dea prânzuri bogate, să bea vinuri bune, şi dacă se poate să se preumble în trăsuri elegante, cu cai pe cât se poate numai de faloşi. Unii poate că nu pot duce acest traiu, decât numai păcălind şi înşelând pe concetăţenii lor. Alţii nu sunt tocmai înşelători, dar nu sunt departe de aceasta; ei cheltuesc mai mult decât câştigă, numai ca să treacă de oameni cum se „cade“, trăesc după principiul periculos: aşa-i spiritul timpului, „trebue să faci, cum fac alţii“. Oamenii aceştia cred a câştiga stima „altora“ şi a 'şi-o păstra, ei sunt de părerea că: onestitatea stă numai în haine frumoase, în arangiarea în mod estetic a locuinţei şi în modul de-a mânca şi a bè bine; ei, dar aşa nu se ţine casa!

Inainte, dacă se căsătoria un tiner cu o fată, ei fundau o familie, aveau o casă proprie, familia şi casa erau noţiuni înrudite. Astăzi însă, şi cu deosebire pe la oraşe, unde cele mai multe familii trăesc în case închiriate, nu mai este aşa.

Mulţi orăşeni cu câştiguri moderate, arangează petreceri şi ospeţe, unde însă nu găseşti adevărata ospitalitate şi socialitate; ei arangează în alte seri petreceri elegante, pentru care îşi iau pe câte o zi bucătăreasă, tacâmuri de masă şi vase de mâncare, şi când oaspeţii invitaţi părăsesc casa, îi vorbesc de rău, eară bărbatul cu muerea când rămân singuri — după ce se sting toate luminările, — se simt străini în casa lor.

Un bărbat, care vrea să ducă o astfel de casă, trece uşor peste graniţele ertate, şi acuşi ajunge în necinste, în sărăcie şi în gura acelora, pe cari el i-a ospătat. Nu aşa ar fi păţit-o însă, dacă nu s'a fi espus la toate acestea, şi dacă ar fi avut curagiul moral a zice: „Mijloacele mele nu-mi îngăduie aceasta“.

Moravurile, obiceiurile şi cu deosebire „moda“ sunt tirani, cărora noi nu cutezăm a le face resistinţă. Mulţi, cari fac „lux“ prea mare, şi se aruncă cu ochi deschişi în nenorocire, n'au o scusă mai bună, decât temerea lor nebună „de lume“, adecă cu alte vorbe: ei se tem că: ce vor zice alţi oameni, ca şi când aceî oameni, cari îşi bat joc de o vieaţă cuminte, ar fi cei înţelepţi şi cei-ce văd departe, ear nu tocmai cei nebuni şi scurt văzători.

Experienţa ne învaţă: Pofta oamenilor de a face lumea să creadă, că ei ar fi ceva, — ce nu sunt, şi că ar avé ceva ce nu au, este un isvor de căpetenie al stricăciunii moravurilor. Poate cineva să apară în ochii lumei ca: respectabil ori onorabil, şi totuşi să fie în fond de desprețuit.

Cel mai mare temeiu în lume se pune pe rang şi avere, fiecare stărueşte a-şi câştiga un rang mai înalt în cercul societăţii; de aci ese la iveală: spiritul de castă. Funcţionarul de pildă, se crede ceva mai bun decât industriaşul; comerciantul mai mare decât cel ce vinde la şatră cu cruceriul, meseriaşul mai pe sus decât ţăranul, eară servitorul unui boer s'ar afla foarte ofensat, dacă l-ai asemăna cu o slugă a unui ţăran dela sat.

Spiritul acesta al trufiei se arată în toate clasele. Fiecare cerc crede că se dejoseşte intrând în relaţiuni cu oameni dintr'un cerc care stă sub el. In oraşe ca şi pe sate sunt oameni de aceia, cari se ocolesc unii pe alţii, ba se urăsc şi de mai multe ori se batjocuresc. Spiritul acesta al isolării, predomineazā cu deosebire inteleginţa noastră de pe la oraşe; de aci apoi certele desbinările, neînţelegerile, frecările şi nepăsarea unora faţă de ceialalţi.

Această bolnăvicioasă poftă de ajunge tot la mai „mare“, ne tălmăceşte şi aceea, că mulţi părinţi, cari îşi dau pe copiii lor la şcoală, şi pe cari îi susţin în cele mai multe cazuri cu chin şi cu vai, se înalţă prea sus. Astfel la poporul nostru este cunoscut, ca mulţi părinţi îşi trimit copiii la şcoală în speranţă că se vor face „domni“, şi în cele mai multe casuri nu se gândesc, ca li-ar cădé cu mult mai bine şi lor, dacă în sat ar avè economi, cari au absolvat vre-o patru, cinci clase gimnasiale ori civile, cari să poată fi un sprigin pentru satul lor, şi să poată face ca să înainteze şi economia după cerinţele timpului de acum; ei nu se gândesc, că devenind copiii lor harnici „meseriaşi“ în sat, ar putè mai uşor să-'şi câştige un viitor atât lor, cât şi obştei întregi.

Tot la „mare“ trag toţi, şi urmarea este, că tinerii, după ce au trecut prin şcoale, devin de multe-ori pribegi, şi nu mai ştiu cum să-şi câştige existenţa cinstită şi sigură; astfel vedem că economia noastră deli sate dă cu încetul tot înapoi.

Iladia, în August 1900.

Mateiu Milencoviciu, învăţător.

DISCURSUL

dlui *George Joandrea*, inv. în Lugoj, rostit în calitate de delegat al „Reuniunei învăţătorilor gr. or. români din diecesa Caransebeşului“ la adunarea generală a „*Asociaţiunei*“ ţinută la *Băile-Herculane*.

Ilustră adunare!

Rev. D-le President!

Insufleţit şi entusiasmat de preludiul unui splendid succes al acestei întruniri măreţe şi întemeiându mă pe deosebita în-

---

Oamenii îşi lasă casele şi fug; negustorii îşi curmă negustoria, şi toată lumea umblă zăpăcită. Se spărie unii de vorbele altora, şi chiar cei mai cu suflet, când văd pe unul şi pe altul că-şi adună avutul şi fug, îşi pierd firea şi fac şi ei ca fricoşii. Peste capul nostru trecuseră atâtea rele aduse de răsboaie, încât am umblat veclnic cu ghiaţa'n sin.

Când au început să curgă oştile ruseşti spre Dunăre, ţara noastră se răscoli de spaimă şi de groază. „Au să treacă Turcii, să ne pustiască ţara“, ziceau bătrânii cari o mai păţiseră.

De obiceiu, când aveau răsboaie cu Ruşii, Turcii apucau Ruşilor înainte şi le eşiau întru întîmpinare în ţară la noi. Două locuri le erau mai cu priinţă pentru întîmpinare: Giurgiul şi Calafatul.

Giurgiul a fost până acum vr'o cincizeci de ani cuib turcesc în ţara noastră. El şi Brăila erau oraşe ale Sultanului pe pământul Românilor, şi într'aceste oraşe aveau chiar şi biserici Turcii. Acum erau ale noastre cu totul.

In faţa Giurgiului e cetatea cea tare a Rusciucului, ear în faţa Calafatului e Vidinul, cea mai puternică cetate turcească de la Dunăre. Şi le era cu îndemână Turcilor să treacă în ţară la noi acolo, unde aveau sprigin la spate cetăţi puternice.

De la Giurgiu Turcii puteau înainta iute şi de-a dreptul spre Bucureşti, în vre-o câte-va ceasuri; ear de la Calafat — după obiceiul cum poartă ei răsboiul — sosiau în coastele Ruşilor, cari se îngrămădiau la Dunăre.

De-aceea noi, înainte de a se începe răsboiul, am adunat oşti la Giurgiu şi la Calafat, ca să nu lăsăm Turcii să treacă Dunărea. Şi lucru de mirare, de rîndul acesta Turcii n'au încercat să treacă, măcar că îşi adunaseră multă putere de oşti într'aceste locuri.

Dar marginea ţării o ducea într'o spaimă. N'au trecut Turcii azi, dar vor trece mâne! De geaba li-se spunea oamenilor, că Turcii n'au să treacă în ţară, că în drumul lor e multă oştire românească şi destul de tare ca să oprească pe Turci.

Spaima îi făcea să nu se încrează în oştire. Şi tot mai mult sporia svonul, că Turcii se adună câtă frunză şi iarbă şi că e mare primejdie la Giurgiu şi Calafat.

Locuitorii din părţile acelea fugiră; cei din Bucureşti nu vedeau de cât Turci şi se grăbiau să-şi încarce averile în căruţe şi s'apropiau văile Prahovei, ba să treacă şi munţii la Braşov.

„A fugit Vodă?“ întrebau unii. Şi se miraŭ că Vodă n'a fugit din Bucureşti. Era adecă obiceiul, mai nainte, când Domnii erau slujbaşi plecaţi ai Turcilor şi lipsiţi de oştire, să şi adune averea şi să plece la Braşov, când se isvodiau răsboae şi năvăliri de Turci.

Acum însă aveam oştire multă şi vrednică, ear Domnul nu era un slujbaş al Turcilor de azi pe mâne. Dar noi încă nu ne obicinuiserăm cu gândul, că avem o oştire şi ast-fel de Domn. Vedeam oştirea şi n'o vedeam, şi nu ne venia să credem că o avem. Nu ne cunoşteam puterile.

Fiinţarea Domnitorului în Bucureşti mai domolia spaima. Dacă Lui nu i-e frică, ziceau cei mai fără pricepere, se vede că nu e primejdie. Şi earăşi se gândiau, că poate la urma urmei Turcii nu trec Dunărea, tocmai din pricină că oştirile noastre sunt într'adevăr tari. Cei mai necredincioşi ca Toma, clătinau din cap şi nu se găsiau de mirare.

Domnitorul se străduia din răsputeri să astâmpere spaima. Când se svonise dintru întâiu că de data asta s'a isprăvit cu ţara Românilor, că Turcii au s'o bată cu totul şi s'o aibă în stăpânire deplină, cum au ţara bulgărească, şi că tot pământul ţării va fi luat de Turci, Domnitorul a domolit svonul şi spaima nu cu vorba, ci cu fapta. Era adecă în Moldova un boer, care voia să vânză moşiile, şi Domnitorul, ca să arate ţării că Turcii nici n'au să bată ţara şi nici să ia pământurile, a cumpărat moşia boierului. I-a dat pe ea două milioane, şi toate că tocmai atunci venia peste mână să cheltuiască atâţia bani. Dar, cumpărând moşia, a deschis ochii fricoşilor şi li a dovedit, că El aşa de cu temeiu ştie că Turcii nu vor intra în ţară, încât îndrăsneşte să-şi cumpere pământuri.

Ear ca să domolească spaima, că la Giurgiu şi la Calafat e potop şi perire, la-suşi a plecat întâiu la Giurgiu şi a stat în oraş, în vreme ce Turcii de peste Dunăre băteau oraşul cu ghiulele şi cu obuzuri. Apoi a mers pe malul Dunării prin bateriile române şi a intrat printre rîndurile pedestrimei, care era acolo. După aceasta a mers la Calafat.

Oştirea, văzând pe căpetenia ei în bătaia focului turcesc, a prins suflet. Flăcăii noştri erau destul de inimoşi şi gata să intre în luptă, dar când au văzut pe Domnitor amestecându-se printre ei, îmbărbătând pe cei slabi şi lăudând pe cei îndemânatici şi inimoşi, li-a crescut inima de bucurie şi de mândrie. Cunoşteam acum cu toţii, ci

ămnătate, ce o are „Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român" din patria noastră, dați-mi voie. Ilustră adunare, în fața acestui înălțător moment și plin de însuflețire națională, să-mi ridic și eu glasu-mi modest și debil în calitate de delegat al Reuniunei învățătorilor gr. or. române din diecesa Caransebeșului".

Binecuvêntată fie memoria dulce a acelora, carĭ în timpurĭ de restriște, sub biciul fioros al uneĭ învă mășelĭ de ideĭ și fapte, unindu se în cugete și simțirĭ, pus-au solidă basă acesteĭ instituțiunĭ culturale, menită a scoate pe scump poporul nostru românesc din chaosul întunerecului și dându-ĭ garanța existențeĭ sale, care este cultura și literatura, puse între limitele religiositățiĭ și moralitățiĭ, — a-l așeza după a sa vrednicie pe aceeașĭ treaptă binemeritată cu celelalte națiunĭ conlocuitoare, *nouĕ surori și în bine și în rĕu!*

Roadele acesteĭ importante instituțiunĭ s'au revĕrsat și se revarsă cu belșug prin toate păturile societățiĭ noastre româneștĭ, carĭ dornice doresc și învăpăiate ard de dorul după propășire intelectuală și morală!

Durmițĭ în pace, umbre de titaniceĭ conducătorĭ al neamuluĭ românesc! Nemuritorule *Șaguna* și însuflețitule *Șuluț*, înțeleptule *Bariț* și energicule *Popasu*, Voĭ și acuma cu spiritele Voastre lucrațĭ *în noĭ și pentru noĭ!*

Ear Rev. Ta, Dle President, care alăturea cu P. S. D. episcop, academicianul *Nicolae Popea*, dela întemeiarea acesteĭ instituțiunĭ până astăzĭ ațĭ ostenit neîntrerupt pentru progres și civilisație, întocmai ca și dreptul Simeon, bucurați-vĕ acuma la adâncile bĕtrânețe de rodul ostenelelor Voastre, căcĭ ațĭ revĕrsat „lumină din lumină pentru luminarea" mult cercatuluĭ popor românesc!

Reuniunea noastră învĕțătorească gr. or. din diecesa Caransebeșului, care la rândul eĭ de aproape 30 de anĭ din rĕsputerĭ lucră pentru promovarea intereselor școlelor române, sădind în drăgălașele mlădițe înțelepciunea și frica Domnuluĭ, și prin aceasta dând „Asociațiuneĭ" noastre adevĕratul teren spre o maĭ departe lucrare, — ca o soră maĭ modestă, dar tot cu atâta dor de propășire, — se apropie azĭ de cea maĭ înaltă instituțiune românească din aceasta patrie, și ca și uneĭ „alma mater" își aduce prin mine sentimentele sale de devotament!

Și când mi-s'a dat onorul și însărcinarea de a felicita această ilustră adunare, cu dragă inimă românească și cu suflet curat și nepângărit, — vĕ rugăm tot odată, să primițĭ asigurarea, că reuniunea învĕțătorilor noștri pas de pas Vĕ va urmări în intențiunile bune și ajutor neperitor Vĕ va da pe aceste plaiurĭ de glorioasă amintire istorică, rĕmase nouĕ ca moștenire *„aere perennius"* dela moșĭ strămoșĭ! Să trăițĭ, D-le President! Trăiască Comitetul central!

Trăiască Asociațiunea!

Comoara de aur.

— Povețe higienice și de scăparea viețiĭ, scris. pe înțelesul și pentru folosul țĕranuluĭ român —

De

Iuliu Bugnariu Sălăuțanul.

Motto: Sănĕtatea până la un punct este în mânile noastre.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

Sângerarea, scurgerea sângeluĭ.

Dacă din rană curge mult sânge, trebue să trimitem foarte iute după medic. Până la sosirea acestuia, să apăsăm tare cu unul sau maĭ multe degete sau în însășĭ rana, pe acel punct, de unde vine sângerarea, sau nemijlocit pe partea corpuluĭ căzĕtoare de-asupra raneĭ, să aplicăm legătorĭ tarĭ și groase (din burete țescuit tare și legată, sau din alt obiect potrivit.) Dacă rana sângerătoare e la mână sau la brațul de din jos, să încovăiem (îndoim) brațul tare și tot aceasta să o facem și cu genunchiele, dacă sângerarea vine dintr'o rană dela picior sau fluerul piciorului. Dacă sângele vine întunecat și spumegător (undulător), dar' nu în formă de raze (sbocotind), trebue să legăm membrul tare și în cruciș pe partea căzĕtoare sub rană. Din contră, dacă sângele vine vioiu, de coloare roșie și sbocotind, în formă de raze, atuncĭ trebue să aplicăm legĕtoarea în partea de deasupra a raneĭ așa ca să împiedece circulațiunea sângeluĭ — în direcțiunea spre rană. Această legătoare se poate aplica numaĭ la mânĭ și la picioare și încă așa, că facem din vestminte o minge, sau luăm o bucată de lemn de formă rotundă orĭ alt obiect tare asemenea acesteia și aceasta o apăsăm tare pe locul zis, apoĭ o legăm cu o năframă sau cu șinor, și așa fiind arteriile țescuite (strînse, apăsate), prin aceasta împiedecă curgerea sângeluĭ. Ear' dacă rana este la cap, grumazĭ, piept orĭ în regiunea stomachuluĭ, atuncĭ apăsarea o facem nemijlocit pe rană așa, după-cum am vĕzut maĭ sus.

Scurgerea sângeluĭ din nas.

Scurgerea sângeluĭ din nas, ori că urmează de sine, orĭ că din nenorocire, nu trebue să o oprim îndată; ear' dacă scurgerea sângeluĭ e în mĕsură mare și ține mult, în acel cas punem pe nas și pe frunte îmblejirĭ udate în apă rece amestecată cu oțet tare; pe cap, pe ceafă să turnăm des apă multă și rece; să ne îngrijim de aer proaspĕt, și capul să-l ținem ridicat în sus. Dacă curgerea sângeluĭ e în grad așa de mare, că se simte lipsă de ajutorul medical, în acest cas și până atuncĭ, până când sosește medicul, să tragem pe nas apă aluminoasă (cu peatră acră), sau să astupăm nara sângerătoare cu un pămătuf de scamă înmoiat în apă aluminoasă.

Vătĕmătura.

Incordarea corporală prea mare, săritura nefericită sau căderea din înălțime ne poate causa vătĕmătură, în limba comună, ruptură. La mulțĭ însă acesta este un nĕcaz înăscut. Vătĕmătură numim acea umflătură, care se naște prin aceea, că cutare porțiune de mațe din burta foaleluĭ sau din regiunea buriculuĭ, se umflă sub piele orĭ că se sloboade afară în testicole. (Poporul de rĕnd zice „că-ĭ es mațele".) Trebue să grijim, ca vătĕmătura să se rețină mereu în burta foaleluĭ, prin aplicarea legătoareĭ de vătĕmătură. Cine are vătĕmătură, să meargă la medic pentru orênduirea de brăcinar. Intrelăsarea acesteĭ regule ne poate causa chiar și moarte neașteptată, maĭ ales dacă vătĕmătura se strîmtează, sau, cum se zice, „se încuie". In atare cas respectivul să se culce pe spate și să încerce a reîntoarce vătĕmătura, dar' fără de silă. Dacă aceasta nu succede îndată, să cheme fără întârziere medicul.

Rane causate prin ardere.

Dacă cine-va 'și-a ars vre o parte a corpuluĭ, lucrul cel dintâiu să-ĭ fie, a ține partea arsă în apă rece o oară, orĭ și maĭ mult — dacă se poate; ear' după scoaterea afară sau dacă aceasta nu se poate îndată, să se îmblojească cu vestminte udate în apă rece, înoind îmblojirile (cataplasmele) îndată ce acelea se încălzesc. Dacă se bășică, spargem bășicile cu acul. Ranele să le ungem cu amestecătură egală de oleiu și albuș de ou, sau să le acoperim cu baraboĭ sdrobițĭ mĕrunt și amestecați cu unsoare, și apoi să le legăm.

Dacă cuiva 'i se aprind vestmintele pe corp, acela se expune la pericol foarte mare dacă începe a fugì, pentru-că prin aceasta flacăra capĕtă numaĭ nutremênt. Presența spirituală în atare cas este neprețuită. Decĭ în loc de a alerga sau fugì, e maĭ bine, ca nefericitul să se culce sau să se așeze repede jos și să se acopere tare cu lucrurĭ, carĭ îĭ cad maĭ întâiu în mână (cu plapoma, sumanul, țolul etc.), sau îl acoperim noĭ bine, ca aierul să nu poată ajunge la partea arzĕtoare. Dăcă în chipul acesta ni-a succes a lipsì focul de aier, e lucru firesc, că arderea încetează.

(Va urma,)

Dela sate.

Barra, 16 Septemvre n. 1900

In prețuitul jurnal „Tribuna Poporuluĭ" nr. 35 a apărut o corespondență din Rădmăneștĭ sub titlul „Slujbașĭ rĕĭ", scrisă de N. A. cu scop de a ponegri în fața lumeĭ pe judele comunal N. Rista Pepa, preotul P. Popoviciĭ din Rădmăneștĭ și pe notarul cerc. Vasile Caba din Barra.

Pentru ca On. public cetitor să nu fie în seducere și cumcă insultele din acea corespondență contra numiților fruntașĭ sunt nebasate, subscrisul ca unul care cunoaște prea bine lucrurile din Rădmăneștĭ, fiind în nemijlocită apropiere, îmĭ iau îndrăsneală a aduce la adevĕrata lor valoare starea lucrurilor din Rădmăneștĭ.

Acum sunt doĭ anĭ a venit în comuna Rădmăneștĭ un învĕțător cu numele N. Hanza. Avênd numaĭ cursul pregătitor, în loc de a se pregăti pentru completarea cursurilor pedagogice, s'a apucat să întoarcă satul cu fundul în sus. Nu voesc a înșira faptele luĭ, căcĭ nu merită; ci pentru carĭ pîrîndu-l uniĭ oamenĭ la V. Cons., în urma investigăriĭ prin Părintele Adam Rosa inspector școlar în Lescuieștĭ, a fost suspendat din oficiu.

---

certa e omul, pe care l-a trimes Dumnezeu să-ĭ ducă în rĕsboaie cu biruință.

Ear ceĭ slabi de înger, carĭ s'așteptau să vadă pe Vodă plecând din București pe valea Prahovei către Brașov, ca să fie departe de locul rĕuluĭ, când îl vĕzură plecând pe Dunăre la Giurgiu, unde era foc și amenințare, s'au maĭ scuturat puțin și au simțit că le vine inima la loc.

La Calafat, Domnitorul intrând într'o baterie, a fost primit de Turci cu obuzuri și un obuz a căzut la picioarele Luĭ, stropindu-l cu pământ rĕscolit și rănind câți-va ostașĭ de lângă El. Știrea acesteĭ întêmplărĭ a trecut prin toată țara ca o cutremurare de spaimă, ear floriĭ eĭ au fost aducĕtori de sănĕtate.

Nu se maĭ îndoia nimeni acum. Domnitorul își pusese însuși capul în prmejdie; semn că nu se teme de urgia Turcilor și că însuși vrea să fie în capul oștiriĭ Sale, ca să dea pept cu vrășmașiĭ. Ne învrednicise Dumnezeu cu un Domn, cum de mult nu maĭ avuserăm. Au trecut maĭ mult de o sută de anĭ, de când țara noastră n'a vĕzut oștire românească alergând la hotare, cu baioneta pe pușcă, nici Domn, care să stea alăturĭ cu ea în zilele încercăriĭ. De aceea prinsese rădăcină neîncrederea în inimile noastre.

Și eată-l acum, pe cel așteptat de noi atâta amar de vreme.

Pe plaiurile țĕriĭ noastre se maĭ găsiau încă flacăi și bărbați cu inimi pornite spre fapte viteze, firea rĕsboinică și neînspăimêntată a strămoșilor noștri nu se perduse cu totul în nepoți Dar au venit vremuri grele și nimeni nu le-a mai pus la încercare firea, care începuse să amorțească.

Precum e cărbunele aprins, așa ni-a fost odată inima. Cu încetul apoi, cărbunele lăsat în pace s'a acoperit cu cenușă. Și zicea lumea, că e stîns cărbunele, că din ce a fost el odată, a rĕmas numai cenușa, care nu se mai poate aprinde. Și înșiși uniĭ dintre noi ne amăgiam cu părerea și, vĕzênd cenușa, credeam că nu mai e scântee sub ea.

A venit însă vremea rĕsboiului. Duhul rĕsbunăriĭ și al vitejiei a suflat peste cărbune și cenușa s'a împrăștiat. Și eată-l cărbunele tot aprins, așa cum îl doriam și cum a fost el odată, după spusa cărților vechi ale neamului nostru, care vorbesc de Domniĭ cei mari ca Ștefan, ca Mircea și ca Mihai Viteazul.

Domnitorul a bănuit de cu bună vreme firea românească a Românilor și, judecând după vestitele fapte ale trecutului, nu s'a înșelat. De cu bună vreme El a deprins pe bărbațiĭ neamului nostru cu apucăturile ostășești, făcênd din straja pămênteascä o oștire vrednică și tare, și așteptând ziua, când ar trebui să sară cu dînsa în foc pentru desrobirea neamului.

(Va urma.)

Poesiĭ poporale.

(*Din Răcășdia.*)

De-ai ști, mândră, ce știu eu,
Ai ruga pe Dumnezeu,
Să-ți moară bărbatul tĕu,
Să te iau, mândruțo, eu;
Să-'ți trăești tu traiul tĕu
Și să-'ți porți tu portul tĕu.
Doamne, bate doi părinți,
C'or stricat pe doi iubiți;
Doamne, bate nu mai da,
Care-'mi strică dragostea,
Că m'am pomenit cu ea
Din copilăria mea.
Pasĕre cu pene verzi,
Ce cânți vara în livezi,
Suĭ-te'n poartă de mĕ vezi,
Cum dorul meu că mĕ poartă,
Mĕ mută din loc în loc
Ca pe-un om fără noroc.
Fie-'ți, maică, cu pĕcat,
Tinĕrea m'ai măritat,
Rĕi socri am căpĕtat!

*

Cine-o făcut urîtu,
Nu-l primească pămêntu,
Urîtu din ce se face?
Din omu care nu-'ți place;
Urîtu din ce-i făcut?
Din omu care-i tăcut.
Păsĕruică de pe lac,
Nu mĕ blăstĕma să zac,
Că n'am pe nime cu drag,
Să vină la min' la pat,
Să mĕ 'ntrebe de ce zac,
Să'mi dea apă din cârceag.

*

De cine mi mai urît,
Cu ăla mănânc din blid,
Și de cine mi mai dor,
Nu-'l vĕd nici pe lâng'obor
Și de cine mi mai drag,
Nu'mi mai calcă nici în prag.

Culese de: *Emilian Novacoviciu,*

*

(*Din Pustiniș*)

Foae verde de alun,
Mĕ 'ntâlniiu cu mândra 'n drum

Devenind astfel postul de înv. vacant s'a publicat concurs, punêndu-se ziua de alegere pe 5 August c. n., ear nu 13/26 Aug., cum îi place corespondentului N A. a minţi.

In speranţă de a maî pune mâna pe această şcoală, inv. N. Hanza s'a aşezat la un om în comună, colindând apoî pe la toţî cu rugarea, ca la alegere să voteze pentru el. Unii de milă, alţiî din pretenie i-au promis; ba uniî până acolo au mers lăudându-se, că de nu vor reuşi şi decumva dl inspector A. Rosa nu le va face pe voie, atuncî nicî calea nu va maî găsi către Leucuşeştî, — despre ce având cunoştinţă dl notar V. Caba, a aflat de bine a rîndui doî jandarmî pe ziua alegeriî, pentru a se încungiura atarî neplăcerî.

Pe lângă acest înv. necualificat au maî reflectat la acel post treî înv. cualificaţî, şi pe lângă tot protestul unor oamenî partisanî de aî înv. N. Hanza, care, se înţelege, nicî în candidaţiune n'a putut fi pus, — grosul poporuluî în frunte cu notarul, judele şi preotul s'au grupat pe lângă tinĕrul prep. abs. George Rista din Ohaba-Sêrbească, care întrunind majoritatea voturilor, a devenit ales şi întărit.

De aci apoî ura şi dujmănia înv. N. Hanza şi a celor de pănura luî contra notaruluî, preotuluî şi a judeluî comunal şi de aci apoi calomniarea prin foi a acestor trei fruntaşi.

Că dl notar V. Caba e Român bun şi de omenie, se vede şi de acolo, că după un serviciu de doi ani, ca notar substituit, la alegere cu aclamaţiune l'am ales, şi de atunci cercul nostru tot-deauna l'a ales de deputat la sinodul protteral din Belinţ, ear sinodul parochial din Barra, vĕzênd interesul lui faţă de biserică şi şcoală, în totdeauna l'a ales membru în comitetul parochial. Că dl notar i-a numit gunoiu pe partisaniî învĕţătorului N. Hanza, să nu se supere corespondentul N. A., căci oameni culţi nu se pot numi, când ei pretind să fie pus în candidare un învĕţător necualificat.

In cât priveşte persoana judelui com. N. Rista Pepa, e unul dintre plugariî nostri de model; nu bea nicî un fel de beutură spirtuoasă, iubeşte biserica şi şcoala, pururea a fost şi este abonat la vre-un jurnal, tot deauna a stăruit mult la fericirea şi bunăstarea poporuluî, dovadă însĕşi scrisele corespondentuluî N. A. despre adusul fênuluî şi trieratul grâuluî acasă, pentru care aniî trecuţî au fost pedepsiţi maî toţî cu câte 4—10 cor. din partea fibirĕuluî în scopul fonduluî comunal. Ear acum judele com., ca să mântue poporul de aceste pedepse, 'î-a îndemnat ca pe basa reg. comitatens să înainteze o rugare d lui fibirĕu, pentru a li-se îngădui aducerea fênuluî acasă, şi care rugare dimpreună cu diurna d-luî fibirĕu îi va costa cirea 1 cor., după-cum vor fi mulţî în rugare. Pentru aceasta în loc de a mulţămi judeluî com., precum î-au mulţămit cei cu rugarea, — corespondentul N. A. din contră sbiară ca un cal spăriat, că jud. com. duce comuna la sapă de lemn, şi fără pic de ruşine nu se sfieşte a insulta nicî pe vet. preot P. Popovicî, care se ştie că în afacerî comunale nu se amestecă de loc, petrecêndu şî tot timpul cu cetirea, dispunênd de o bibliotecă, care preţueşte peste 1000 coroane.

Din acestea se poate convinge şi On. public cetitor, că cele publicate în n-rul 35 al „Trib. Pop." despre persoanele acestor treî fruntaşî, sunt lipsite de adevĕr. Tot-odată se poate convinge fie-cine, că ce'l doare pe autorul coresp. N. A., care maî bine ar face să-şi caute de treabă, ear nu încurce lucrurile, zugrăvind caî verzî pe păreţî, că adevĕrul şi dreptatea nu se pot ascunde.

A. Perii,
învĕţător.

Eu voiam s'ocolesc,
Ea mĕ 'mbie s'o iubesc.
Ştiî, mândră acum un an,
Cum de tine mĕ rugam,
Să mĕ laşi la voi în casă,
C'am vrut să te fac mireasă;
Dar tu te făceai cu smei
Şi-mi zicei că nu mĕ vrei,
Că sunt plin de dătorie
Şi suntem în cas'o mie.
Rĕu, mândră, te-ai înşelat,
Pentru-că ai ascultat
De duşmaniî mei din sat,
Care vorbe rele fac
Intre cei care li drag.

*

Foaie verde din livezi,
Te rog, bade, să mĕ erţi,
Că acuma vĕd şi eu,
Că m'am înşelat prea rĕu.

*

Pasĕre vintă din ţară,
Intoarce pe badea eară,
Să vină ear pe la noi,
Să ne iubim amêndoi.

Culese de: *Toşa Voicău.*

Un rĕspuns.

Credeam, că voiu fi dispensat a maî reveni asupra celor scrise în causa *Reuniunei învĕţătorilor* arădanî, şi anume: asupra celor scrise de dl anonim I. G. în „Tribuna" din Sibiiu. Dar' vĕd, că numitul domn, în loc să tacă dacă nu e vinovat, sau să-'mî rĕspundă la ce-am cerut, vine în N-rul 164 al „Tribuneî" şi, între alte multe repetate de atâtea orî, mĕ provoacă, că dacă scriu ceva, apoî să-'mî şi iscălesc numele sub celea ce am scris...

Dar' d-sa uită, că atuncî în locul prim *d-sa trebuia să 'şi l subscrie*, ca prin aceea să fi silit şi pe X. să 'şî pună adevĕratul nume, altcum, tot aşa şi noî avem dreptul să presupunem, că I. G. e o persoană, care numaî scrie, dar' nu e nicî învĕţător şi nicî nu locueşte în diecesa Aradului, orî I. G pot să fie iniţiale de felurite numiri; decî subscrie-'şî adevĕratul nume, căcî atuncî şi X. va iscăli pe al sĕu, când va maî scrie în merit.

In cât priveşte restaurarea, fie sigur d-sa, că precum am afirmat în trecut, şi aceasta nu o poate rĕsturna — deşî probează — că nu avem între noî oamenî, cărora le place scandalul şi sunt uniî şi... decăzuţî, ear' aceasta ar dovedi-o maî bine actele aduse contra lor pe la autorităţile confesionale şi judecătoriile politice. Decât că, ceî pĕcătoşî au fost lăsaţî în pace, *dânduţli-se a înţelege* că vor fi ertaţî, dacă se vor îndrepta. Insă „lupul îşî schimbă pĕrul, dar' nu-'şî lasă năravul", tot aşa şi aceştî oamenî, la ocasiunî bine-venite explodează...

Decî ceea-ce am zis, a fost maî mult o admoniţie, — ca ceî vinovaţî să-'şî tragă seamă, că doar' se vor îndrepta şi-'şî vor stăpânî patimile.

Dl I. G. bate însă pe altă coardă, că dăscălimea e vătĕmată... oare? Toţî învĕţătoriî vor lua asupra-'şî pĕcatele unor nesocotiţî? Toţî vor judeca asemenea cu I. G.? Cred că nu, ci presupun, că majoritatea va fi de părerea, că maî bine să se lecuiască rĕul până e mic, decât după ce a cangrenat întreg corpul.

Imî vine a crede, că dl I. G. voieşte să-'şî bată joc de clienţiî d-sale — pe carî îî apĕră atât de ferbinte, căcî ce înseamnă alta când de atâtea orî scoate la iveală, că avem: oamenî inculţî, inmoralî etc.

E destul o vorbă celuî ce vrea să pricepă.

Că ce a fost Reuniunea maî nainte de aceasta cu 9—10 anî şi noî ştim şi, că ce va fi fost înainte de aceea, ştiu alţiî poate maî bine ca dl I. G. — De alt-cum poftească şi cerce foaia pedagogică „*Mintea şi Inima*", care era organul acesteî reuniunî despre care dl I. G. ne face să credem, că n'a fost nimic. Experienţe şi alţiî au, dacă nu maî multe, dar' atâtea ca d-sa la tot casul, cu deosebirea însă, că le expun maî calm şi cu sânge rece.

Că preşedintele actual a trudit mult şi n'a cruţat jertfe, nicî un membru nu trage la îndoială. Alta este însă ce-'l supĕră pe I. G.—Sistemele! Bată-le să le bată. D sa nu se poate reţinè să nu le amintească la orî-ce ocasiune, parêndu-le ca obiect de discuţie. Noî ştim, că membriî Reun. înv. rĕmaşî afară din birou şi comitet sunt: N Ştef, vice-preşedinte; M. Oltean, bibliotecar; P. Vancu, controlor; A. Boţoc şi I. Roman, membri în comitet. — Acum, în cât ne asigură ceî-ce ştiu sigur, N. Ştef, ca finul dluî preşedinte (dacă e permis să amintesc afacerî familiare) nu făcea oposiţie nicî când, Oltean participa de tot rar, P. Vancu în decurs de anî de zile cât a fost în com. nu făcea nicî oposiţie, dar' nicî nu părtinia ce nu s'a căzut. I. Roman era adict mare al vechiuluî sistem (vorba dluî I. G). Singur A. Boţoc în şedinţele din urmă a făcut observărî, carî poate după a sa convingere au avut loc, ear' după a altora nu.

Alte cause au fost, pentru carî ceî numiţî au rĕmas afară, ear' nu ceea-ce zice dl I. G. Să fie însă chiar aşa, cum zice d-sa, dar' atuncî să ne spună, că ce merite au pentru şcoală ceî nouî aleşî—în locul celor rĕmaşî afară? Căcî aşa cred, *că în fruntea uneî Reuniunî — cum este Reuniunea învĕţătorească arădană — trebue să fie oamenî meritaţî, atât pe terenul didactic, cât şi în vieaţa socială, ear' nu să se umplă locurile cu mediocrităţî orî chiar şi plagiatorî*, carî numaî pentru că ştiu linguşi unora şi altora sunt puşî să represinte o corporaţiune atât de însemnată.

E destul de rĕu, că se face atâta vorbă pentru lucrurî, carî nu merită nicî să se amintească, necum să se scrie despre ele coloane întregî.

Nu voiu să lungesc vorba în această parte, decât că, de încheiere repetez, dl I. G. 'şî-a însuşit meseria de apĕrător al unor oamenî duşmăniţî cu legile sociale .. ceea-ce singur va vedé maî târziu.

X.

Din Banat.

Valea Almajuluî, 21 Sept. 1900.

Avem şi noî aicî în Valea-Almajuluî câţiva oficerî românî în pensiune, carî, după-ce au servit cu credinţă Tronul şi patria, s'au retras acasă la căminele părinteştî, ca în tignă să-'şî petreacă rostul vieţiî. — Un asemenea oficer a fost şi *Ilie Cialma*, căpitanul în pensie din Bozovicî, care în 18 Sept. s'a mutat la cele vecînice. — Rĕposatul căpitan a servit în armata comună şi a stat 14 anî în Italia. A luat parte la maî multe bătăliî. La lupta de la Königgrätz, lângă Trautenau, regimentul luî a bătut pe Boruşî, dar' în urmă totuşî Pruşiî îî prinseră regimentul şi cu toţiî ajunseră prinsonierî ai Boruşilor. După liberarea din prinsoare s'a reîntors earăşî în Italia, de unde maî umblând cu regimentul prin câteva oraşe din sudul Ungarieî, s'a despărţit de el, ca pentru totdeauna să se retragă la ai sĕî. — Acasă în Bozovicî a trăit o vieaţă familiară fericită. — A cinstit şi a fost cinsit. — Avea un rar humor. — De multe orî delecta el mese marî cu neîntrecutele sale glume. — A trăit 72 de anî. — In preziua morţiî încă vesel povestia cu ai sĕî la masă. Moartea iute şi fără chinurî l'a despărţit de această lume. — Inmormêntarea a fost în 20 Sept. — O lume mare îl petrecuse la lăcaşul cel vecînic. — Serviciul funebral a fost sĕvîrşit de preoţiî: Dimitrie Bogoevicî din Bănia, Ioan Goanţa din Şopotul-nou, Vasile Popovicî din Pătaş şi Nicolae Bihoiu din Bozovicî. — In biserică preotul Popovicî a ţinut un frumos discurs funebral, meditând asupra vieţiî omeneştî şi enarând frumosul trecut al decedatuluî. — Colegiî defunctuluî au depus o frumoasă cunună pe mormênt. — Era ceva interesant privind la sfîrşitul înmormêntăriî pe colegul defunctuluî, dl Iancu Pirtea, care în uniformă mergea în fruntea reserviştilor, conducêndu-'l la pomană. — Dl Pirtea, care de altcum numĕră 67 de anî, aşa sprinten umbla, de cugetaî că vezî un oficer la începutul carieriî, plin de visurî de ale viitoruluî. — Il deplâng pe defunctul neconsolabila familie cu numĕroasele neamurî şi inteliginţa din Almaj.

De la — Nera.

PARTEA ECONOM

SOIURILE MAI AL DE POAME.

Merii (pirus malus)

1. *Mĕrul dulce şi viore* sânzăienul, produc poame de foarte timpuriî şi de comun sunt fructe de a doua mâ însă de tot timpuriî, ele su pentru piaţă. Se coc în Iulie.

2. *Mĕrul untos* (Butte produce poame foarte bune masă şi se coc tot în Iulie.

3. *Trandafirul ceh* (bö Rozen-Apfel), produce poame pentru piaţă şi masă, de o mijlocie şi chiar peste mijloc forma lătăreaţă-rotundă, o galbină-verde, acoperită cu o roşaţă purpurie frumoasă, cu pete. Miezul este de o albă, cu must dulce şi bogat, cu o acreală stêmpĕrătoare plăcută. — Se coc şi ele în dacă se coc prea tare, el mălăieţe.

4. *Astrachanul roşu*, produ menea poame foarte bune piaţă ca şi pentru masă; mă mijlocie şi forma lătăreaţă-ro Coloarea aurie, acoperită cu de roşeaţă închisă Miezul mustos şi cu aromă plăcută. — în a doua jumĕtate a luneî Iu

5. *Parmenul aurìu*, de produce poame de tot bune, piaţă şi pentru masă; mă fructuluî e mijlocie, câte-odat mare, cu o coloare galbină, cu roşiî. Miezul e alb şi dulciu, m foarte plăcut. — Se coc în Sep

6. *Astrachanul alb*, e toată lumea; produce poame nate pentru toate trebuinţele, coloare verzuie, apoî gălbuie ca — acoperită cu o roşeaţă de Au must bogat dulciu-acriu, şi foarte plăcut. — Se coc în tatea a doua a luî Iulie şi August.

7. *Mĕrul numit Ţarul Ale* un pom de vară, care produce me de o buneţă mijlocie, da bune pentru piaţă şi pentru Forma lor e mare şi lungăre câtva; au o coloare verde cu o roşeaţă închisă, cu pe Miezul e alb, mustul bogat. pu acriu, dar cu miros plăcut. S pe la mijlocul luî August.

8. *Mĕrul Gravenstein*, p poame de tot bune în toată pri Sunt de-o mărime uriaşă cu o c aurie, în partea de către soare c roşiî; miezul e alb, câte-odată bin, ear mustul foarte bogat şi miros de fragă. Poamele întrec toate soiurile de mere, d cultivarea acestui pom este fo recomandat. Se coc în Octo chiar şi în Noemvre.

9. *Mĕrul murg*, produce poame bune şi de-o mărime maî mare mijlocie şi lugăreaţă. Coloarea gălbuie şi în faţa de către pete negre-roşiî şi dese. gălbiu-alb, ear către mijlo tot. Au must foarte bogat, foarte plăcut. — Rodeşte de numai în al doilea an, dar rodul mĕrului e foarte bogat. E *soiu de pomî foarte recomandabil.*

T. P

Noutăți

Arad, 28 Septemvrie n. 1900.

Sașii continuă. Patrioții șoviniști nu-'și pot de loc ascunde necazul, că Sașii stă[ruesc] cu tot dinadinsul pentru conservarea [nu]melor germane, ca nume oficiale ale ora[șe]lor lor. După Kronstadt, Hermannstadt și [Bis]tritz, 'i a venit acum rîndul și *Sighișoa*[rei]. In ședința din 22 l. c. n., representanța [acestui] oraș a hotărît și a primit și ea o [adresă], stilisată de primarul *Halbaum*, că[tră] ministrul unguresc de interne, vestin[du-'i], că stărue pentru păstrarea și pe mai [de]parte a numelui **Schässburg**, ca nume [ofi]cial al orașului. — Foile maghiare ...resează casul cât se poate de cătrănite, [și] vociferează, că *tot al ministrului are să [fie] cuvêntul din urmă!*

*

O misiune itatiană la Sinaia. Indată [du]pă intoarcerea în țeară Regele *Carol* va [pri]mi la Sinaia misiunea italiană, care îi [va] notifica urcarea pe tronul Italiei a Re[ge]lui *Victor Emanuel al III-lea*. Misiunea [ita]liană se compune din generalul Parravi[cino], adjutant regal și maiorul Ralieri. Mem[brii] misiunei regale italiane vor sosi în Ro[mâ]nia la 24 Septemvrie st. v.

*

Cununie. Mercurî, având înalta dispen[sa]ție și binecuvêntare archierească, dl Adrian [...]escu, referent la consistorul aradan, [și-]a serbat în cerc restrîns familiar cununia [c]u d-șoara Florica Frenț în Talpaș.

Nunî au fost doamna și dl Dr. Iustin [...], advocat în Tinca.

Dorim tinerei perechi toate fericirile.

*

Dl Dr. G. Vuia, reîntors dela Băile-Herculane, 'și-a reînceput prac[ti]ca medicală în Arad, strada Sina.

*

Creștini buni. Ni-se scrie din Boroși[neu]: Nu ne putem închipui o jertfă mai [fru]moasă și mai potrivit făcută, decât *bisericei* [și școalei] noastre, cari sunt puterea și viața [noa]stră națională. In zilele trecute am avut [part]e o rară bucurie, vĕzênd sevîrșindu se o [fap]tă deamnă și neperitoare pentru sfânta [noa]stră biserică. Din banii ce 'î-a adunat [cu] multă crutare dela petrecerile sale, tine[re]tul nostru a cumpĕrat adecă *trei prapori [fru]moși în preț de 240 coroane* (dela Caran[se]beș) și *'i-a dăruit bisericei noastre*. Toate [ace]stea au fost sfințite Duminecă, în 9 l. c., [de că]tre părintele protopop *Gurbanu*, asistat de [pre]otul I. *Moldovan* și M. *Feier*, pomenin[du]-se numele jertfitorilor și ale tineretului [atâ]t la sfta liturgie, cât și la sfințirea ace[sto]r daruri. La sĕvîrșirea actului a fost de [fa]ță: dl advocat din loc *G. Feier* și un [pu]blic numĕros.— O bucurie și o adevĕrată [mul]țumire sufletească se putea ceti din fața [tu]turor, vĕzêndu-'și biserica împodobită cu [fru]moasele daruri și tineretul din comună por[nin]d pe-o cale atât de bună și de creștinească. [Lau]dă se cuvine bravei tinerimi, căci [fap]ta lor de buni creștini sigur va fi imi[tat]ă și în alte locuri, unde îi se va duce [ace]astă veste bună.—*X*.

*

Aniversarea liberării Romei. Joia tre[cu]tă s'a serbat în toată Italia aniversarea a [30 de an]i a liberării Romei. Toate orașele au [fos]t frumos împodobite, prăvăliile închise și [pe] strade furnica mulțime foarte mare de [po]por. In Roma municipalitatea, represen[tan]ții armatei și a marinei au mers la Pantheon și au depus cununi pe mormintele [re]gilor Victor Emanuel și Umberto. După [ace]ea s'au dus la Porta-Apia, unde primarul [Ro]mei a ținut o vorbire patriotică. Nume[roa]se cununi au fost depuse în mijlocul în[că]lțirii generale și pe spărtura dela Porta-[A]pia.

*

Alegere de notar. Ni-se scrie, că în [2]5 Sept. n. a fost alegere de notar cercual [în] comuna *Grebenaț*, sub presidiul protopre[to]rului cercual Iuliu de Somogyi. Dintre 4 [can]didați a fost ales cu aclamațiune candi[da]tul *român*, dl George *Șușurean*, fost no[ta]r în Pălanca. Alegerea a decurs în cea [mai] bună ordine și s'a împlinit dorința po[po]rului, de-a avè odată și notar român.

*

O carte pentru popor. Ni se scriu următoarele: Nefiind poporul nostru încă destul de orientat în afacerea feluritelor dări de consum, — binevoiți a lua notiță despre cartea de neapĕrată trebuință pentru el: „Instrucțiunea în afacerea dărilor de consum". Se capĕtă la mine prin asemnată postală. 1 exemplar costă 20 *fileri*; 5 exem. 80 fileri; 10 expl. 1 cor. 20 fil., *franco*. Cumpĕrătorilor de mai multe exemplare li-se dă rabat cuvenit.

cu stimă:

E. Barbulescu.

Pesac (comit. Torontal).

*

Nou doctor român. Dl Ioan *Bucur*, fiu de țĕran fruntaș din Săcădate, stipendist al fundațiunii Gojdu, a fost promovat Joi, la 20 Septemvrie, la gradul de *doctor* în medicina univ. la universitatea din Budapesta.

*

Profesore noue. D-șoara *Laura Vlad*, în ședința din 25 l. c. a comitetului „Asociațiunii" a fost aleasă învĕțătoare provisoră la școala civilă de fete a „Asociațiunii" din *Sibiiu*.

Dșoara *Cornelia Mețiu Urechiă* din Sibiiu, e aleasă profesoară la școala superioară de fete din *Arad*.

*

Concert și teatru în Bistrița. Meseriașii români din Bistrița invită la concertul împreunat cu teatru și joc, care se va ținé Dumineca, în 30 Septemvre n. 1900 în ospĕtăria orășĕnească centrală de acolo, sub conducerea lui M. Kraus, diriginte de cor. începutul la 8 oare seara. Venitul curat este destinat în favorul fondului reuniunei meseriașilor români din Bistrița. Prețul de întrare: Locul I. 1 cor. 60 bani; locul II 1 cor.; locul III și locul de stat 60 bani. Programul concertului este variat și piesa teatrală e: „Drumul de fer", comedie cu cântece într'un act.

*

Din nĕcazurile sătenilor. Un țĕran, abonent al nostru din Pătaș ne scrie următoarea plânsoare: „In comunele din notariatul nostru *Prilipeț*, *Pătaș* și *Borlovenii*-vechi suntem foarte supĕrați din partea protopretorului și a notarului, care fără nici o veste, foarte ne nĕcăjește cu o lege despre fên și nu știm ce să facem cu legea aceea. Au publicat, că cine vrea să pună fên în pod sau în grădină, are să se înscrie la casa comunală și să plătească 2 coroane. Așa s'au înscris vr'o câți-va oameni din comuna noastră Pătaș și a eșit pretorul afară în sat și pe toată ziua a vizitat câte 10 din cei înscriși și trăgênd 20 coroane. Dumnialui spune, că numi aceluia îi este îngăduit a pune fên în giurul casei, care are loc depărtat cu 20 meteri de casă și de vecini; asemenea și în podul grajdului numai cam o măjă de fên să se pună. Ne-am ruga de-un sfat grabnic: pe ce cale să apucăm? că suntem siliți să ne părăsim comuna". *D. L.*

Sfatul nostru e: să fiți cu răbdare, căci aci poate să aibă multă dreptate și diregĕtoria. Știți doară, câte nenorociri se întêmplă cu *focurile* pe la sate, din negrijea omului. Paza bună însă încungiură primejdia.

*

Convocare. In înțelesul ordinațiunei Ven. Consistoriu gr. or. român din Arad Nr. 6641/900 convoc *adunarea constituantă a reuniunei învĕțătorilor dela școalele poporale confesionale gr. or. române din protopopiatele Timișoara, Comloșul-mare, Belinț și Lipova* **pe Duminecă, 7 Octomvre a. c. st. n. după ameazi, la 2 ore în Timișoara-Fabric în școala română de băieți.**

Obiectele adunării: Stabilirea statutelor și constituirea provisorie a reuniunei. Timișoara, 23 Septemvre, 1900. *Emanuil Ungurianu*, comisar consistorial.

*

Recolta viilor. Din Pâncota primim următoarele: In anul curent vinul o să fie foarte bun Timpul din urmă a ajutat atât de mult, încât se sperează că vinul nou o să fie cu 4—6 graduri mai tare, ca anul trecut. *Culesul se va începe în 8 Octomvre st. n.*

*

Statuia lui Széchenyi — furată. Până mai zilele trecute se afla bine așezată pe dealul „Svàbhegy" dela Budapesta statuia lui *Szèchenyi*. Un om rĕu însă a lăcomit la ea și — a furat-o acum de curênd. S'a pornit cercetare împotriva făptuitorului, și cu data 25 l. c. se anunță din *Viena*, că hoțul a fost prins acolo. Numele lui e *Weinberger* Fülöp, originar din comitatul Zemplin și locuitor în Budapesta. E un hoț ordinar, care pentru o altă crimă fusese deja osândit la temniță pe trei ani. Intrebat fiind, cum a ajuns în posesiunea statuei, Weinberger a rĕspuns, că în 24 l. c. un flăcău 'î a vêndut o în Budapesta cu 100 coroane. Neagă cu îndĕrĕtnicie, că ar cunoaște mai de aproape pe cel-ce 'î-a vêndut-o și spune, că dînsul a vrut să vêndă statuia în Viena, pentru asta a plecat și el la Viena, după-ce o trimisese înainte la propria sa adresă. Weinberger a fost predat tribunalului, ear' statuia în curênd va fi adusă earăși la locul ei.

Să nu se uite, că hoțul de statuie este un patriot nou, recrutat din rîndurile perciunaților, cari se pricep ei, ce anume servicii să facă „națiunii"!

*

Punerea sub acusă a fostului cabinet sêrb. Din Belgrad se anunță apropiata punere sub acusă, a fostului cabinet de sub presidenția d lui Vladan Georgevici, pentru violarea Constituției și pentru abus de fondurile secrete ale statului.

*

Două sinucideri în Arad. Ieri (27 l. c.) dimineața s'au sinucis împreună aici în Arad (strada Eötvös) două suflete tinere, îndrăgostite. Eroii tragediei sunt: *Monti Lajos*, ajutor de apotecar în spițeria Rósnyai, și *Váray Mariska*, actriță la teatrul din Arad. El era de 23, ea de 17 ani. Sinuciderea s'a întêmplat la cuartirul fetei; mai întêiu s'au otrăvit cu morfiu, ear' după asta Monti a tras un glonț de revolver în inima fetei și al doilea 'și-l'a descărcat șie-'și în têmplă. Imediat au murit amêndoi îmbrățișați. Erau deja logodiți și căsătoria avea să fie în Decemvrie, ear' pedeci în calea acesteia nu erau. Pentru aceasta tragica istorie a produs mare sensație în tot orașul. In cât pentru tinĕrul Monti, lucrul se explică.

Mai mulți membri din familia lui au avut tot asemenea sfîrșit tragic. Un unchiu al lui ca student în drept s'a sinucis la mormêntul mamei sale, ear fratele mai mic al acestuia, fost fibirĕu în Boroșineu, a ajuns în casa nebunilor; un alt unchiu al lui, fost negustor în Arad și un frate al acestuia, tot negustor, asemenea s'au sinucis. Muma lu a murit otrăvindu-se, și tatăl seu asemenea 'și-a curmat viața cu mâna proprie. Era, va să zică, în familie boala aceasta, care a pus și în mâna tinerului Monti arma ucizĕtoare. Mai are încă două surori și un unchiu rĕmași în urmă.

*

Geografia comitatului Arad. *Cei cari doresc a procura dela administrațiunea ziarului nostru* „Geografia comitatului Arad", *de învĕțătorul* Damaschin Medre — *cel mai nou manual de geografie, aprobat de Ven. Consistor pentru clasele III și IV ale școalelor noastre poporale, — să binevoiască, pe lângă prețul* de 35 cr. *al unui exemplar, a trimite și porto postal, căci altcum nu suntem în stare a efectui comandele.*

*

Năpăstuiți de fiare sĕlbatice. „Tribunei" i-se scrie, că în giurul *Bistriței*, și mai cu seamă în hotarul comunelor de sub munte, fiarele sĕlbatice s'au înmulțit așa de tare, în deosebi porcii sĕlbatcei și urșii, încât locuitorii, spre a-'și apĕra bucatele și vitele în contra rapacității fiarelor, sunt siliți să petreacă noaptea la hotar, făcênd focuri cu bobotaie mare pentru a împedeca astfel năvala dihăniilor, fiindcă arme nu au, cu cari să să apere în contra lor.

*

Corul din Pesac, care a cântat la sfințirea bisericii din St. Miclăușul-mare în ziua Sfintei Mărie-mică, se compune după-cum urmează: Damian Andraș conducĕtor, George Lația, George Avram, Pantelie Angel, George Slatina, Marcu Murĕșian, Partenie Muntean, Ioan Iovan, Ioan Sĕlăgian, Ioan Bogdan, Mihai Bogdan. Nicolae Doșa, George Doșa, Ioan Miloș, George Sĕlăgian, George Angel, Ilie Sarstinianți, Teodor Sĕlăgian, Simion Muntean, Steva Lația, Mihai Biaș.

*

„Foaia Pedagogică", ce deja în al IV-lea an apare lunar în Sibiiu, în întindere de două coale, sub direcția dlui prof. Dr. D. P. *Barcianu*, are în Nr. 9 (din 1 Septemvrie) următorul cuprins:

Excursiunile școlare, de Dr. Ioan Stroia. (Urmare și încheiere). — Modele de lecțiuni: Peatra de var, patru lecțiuni din istoria naturală (mineralogie), de Dr. D. P. Barcianu (Lecția a II-a). — Tributul unei datorii, câteva cuvinte la cel mai nou portret al metropolitului Șaguna, de Dr. D. P. Barcianu. — Din literatură școlară. — Informațiuni. — Felurimi.

Abonamentul pe an: 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe terenul pedagogic, o recomandăm călduros tuturor învĕțătorilor nostri.

*

Se oferă ca ucenic la un barbier român un băiat de 14 ani, cu știință de carte și bune purtări. Cei-cari ar dori să-'l primească, să se adreseze la dl G. Dudulescu, învĕțător în F. Giriș (F. Györös, p. u. Tenke.)

Poșta Redacției.

Adam Basarab, Romos. După-ce odată acel corespondent 'și-a retras acusele și o declară asta în public, nu mai are înțeles să publicăm ce ni-ai trimis. Uși deschise la ce să mai forțezi?

„Membrii", Cermeiu. Nu este afacere pentru publicitate.

V. t, Sebeșul s. La timpul sĕu se va arăta pe ce cale — tot prin escrocare — a ajuns acel individ la „declarație".

Brașovean. Are haz, dar să așteptăm până se poate complecta cu hotărîrea definitivă ce va trebui să se ia.

Antispiritist: Despre „seanțele" din „pagodă" am auzit de mult. Ceva mai positiv!

D-lui Mihai *Rubinovici*, preot în *Bruznic*: Cele trimise nu se pot publica. Afacerea aparține judecătoriei criminale, unde, cum spuni, s'a și trimis deja.

D-lui *I. J.*, preot în *Zervești*: Cu atât mai bine, dacă ai știre positivă, că unde Ți-se împiedecă foaia. *Fă arĕtare* contra „cancelariei notariale din Caransebeșul-nou — *la fibirĕu*, care e dator să reguleze afacerea. Direcția postală nu se poate amesteca, în acest cas.

G. Dudulescu, Giriș. După-ce băiatul își va fi găsit loc, să se adreseze dlui P. Truția, advocat în Arad, directorul Asociațiunei Aradane.

Poșta administrației.

D-lui *T. Ch.* în *Ohișineu: N'a sosit încă.*

D-lui *I. V. Reșița:* Geografia Medrea o putem trimite numai pe lângă primirea prețului de fil. 70 plus 10 fileri porto postal.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se socotesc în *coroane* și după *50 chilograme*, ear' nu ca și până acum, după maja metrică (100 chilograme).

Prețurile dela 28 *Septemvrie din Arad:*

Grâul cel mai bun . .	cor.	7.14—7.40.
Cucuruz	„	5.25—5.50.
Sĕcară	„	5.10—5.15.
Orz	„	5.50—5.60.
Ovĕs	„	4.70—4.90.

Prețurile dela 28 *Septemvrie din Budapesta*

Grâu in Octomvrie . .	cor.	7.67—7.68
Secară „		6.17—6 19
Ovĕs „		5.35—5.37
Cucuruz pe August		6.17—6.19

Prețul porcilor.

Conform buletinelor din B.-Pesta Kőbànya (Steinbruck).

Porci: tineri, grei îngrășați de peste 320 khilogr. perechia: bani 98 — 99.

Tineri mijlocii în greutate de 251—320 Chilog. perechia bani 97—98.

Tineri ușori în greutate de 250 Chilog. perechia: bani 98—99.

Porci de Sêrbia grei de peste 260 Chilg. perechia: bani 96—97 și ușori de peste 210 Chilg. perechia: bani 94—95.

Editor: **Aurel Popovici Barcianu.**
Red. respuns: **Ioan Russu Șirianu.**

626. 1900.
végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a m.-radnai kir. járásbiróság 1898 évi V. 375. számu végzése következtében Dr. Pop István javára, Popa Geraszin és Aurél ellen 164 kor. s jár. erejéig 1898 évi szeptember hó 3-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 760 koronára becsült következő ingóságok u. m.: különféle gazdasági felszerelések és elmozditható faépületek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbiróság 1899. évi V. 165/5 szamu végzése folytán 134 kor. tőkekövetelés, ennek 1898. évi április hó 18. napjától jaró 5% kamatai, váltódij és eddig összesen 106 koronában biróilag már megállapitott költségek erejéig Popa Geraszin és Popa Aurél kapruczai lakásán leendő eszközlésére **1900. évi október hó 1-ső napjának délelötti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltattak s azokra kielégitési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radnán 1900. évi szeptember hó 22-ik napján.

Smikál János, kir. birósági végrehajtó.

503 1—1

In atenţiunea domnilor învĕţătorĭ românĭ. Aducem la cunoştinţa domnilor învĕţătorĭ de la şcoalele poporale, că a eşit de sub tipar **Geografia comitatuluĭ Arad**, de învĕţătorul Damaschin Medre, — ca manual cu maĭ multe chărţĭ geografice. Întocmit pentru clasele III. IV. ale şcoalelor poporale, şi aprobate de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Administraţiunea „Tribunei Poporului" din Arad. Preţul 35 cr. plus 5 cr. porto postal.

Tipografia „Tribuna Poporului"
arangiată fiind cu material nou
primeşte spre executare:
Tipărituri de bancă, Cărţi, Broşuri, Ori-ce tipărituri
Invitări la nuntă, Anunţuri funebrale, etc.
Cele mai moderate preţuri!!

Deposit de giuvaeruri, ciasornice şi argintarii.

Bogat asortiment de ciasornice cu pendulă, de perete şi deşteptătoare.

I. GRALLERT ŞI FIUL
ceasornicar şi giuvaergiu
Arad, piaţa Andrássy Nr. 24.
Fondat 1867
Fondat 1867

Reparaţiuni de tot felul de ciasornice şi giuvaere se execută cu toată promtitudinea.
Cu preţurile cele mai moderate.

479 —6

Cel mai bun croiu!

Numai articoli de fabricaţie proprie!

Insoţirea
CĂLŢUNARILOR din ARAD,
Strada-Bisericei, Palatul Minoriţilor.

Singură în felul seu ţine în deposit numai fabricaţii proprii sau găteşte la comandă

ghete pentru dame şi bărbaţi,

cum şi papuci pentru băieţi şi fete, apoi ghete comode şi alte soiurĭ de încălţăminte.

Toate acestea nu sunt lucrurĭ de fabrică, dar' sunt mai ieftine şi mai bune.

Comande din afară se execută prompt şi cu preţurĭ moderate.

Trimitem şi la casă ghete de probă în orĭ-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcâie, invenţia lui **Löderer**, căpitan de honvezĭ ung. reg., aplicabil atât la ghete de dame, cât şi la ghete pentru bărbaţi, se poate avé numai dela noi.

Mare magazin de creme şi lakkurĭ în diferite colorĭ.

484 11—

Materie de cualitate excelentă!

Preţurĭ ieftine de necrezut!

Em. Manno-Zissy

negutătorie de producte şi comisiune în Budapesta
Petöfi-tér 3.

In vederea recoltelor recente, îmi iau voie a-mi oferí serviciile mele la bursa de cereale domnilor economi, cari voesc a-şi dirige afacerile lor de vênzare aici în cereale ca:

grâu, orz, ovĕs, cucuruz, rapiţă etc.

Lucrez de mai mulţi ani la bursa de cereale de aici cu succes, servesc onoraţilor mei comitenţi de tot solid şi eftin.

Rog deci, ca cu ori-ce întrebare în asfel de afaceri să se adreseze la mine direct, în limba română, pe cari le voiu resolva întodeauna prompt.

Cu distinsă stimă:

Em. Manno-Zissy

Budapest, Petöfi-tér nr. 3

504 3—3

„Tipografia Tribuna Poporului" Aurel Popoviciu Barcianu.